N:R 5 (1464) A. 28:DE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

IDUN
ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 31 JANUARI 1915.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

BLAND GRAFISKA BLAD

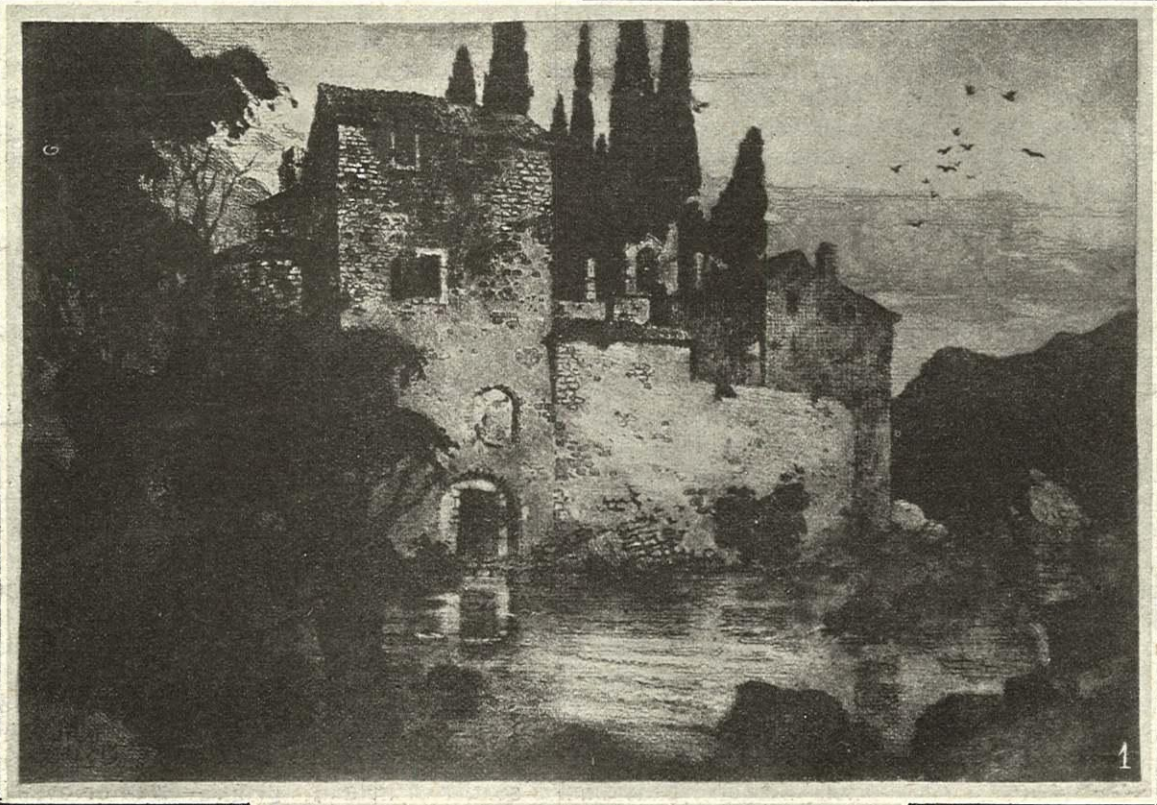

En utställning hos Giöbel.

ATT DEN GRAFISKA KONsten verkligen upplefver en renässans i vårt land, därom vittna de numera ofta återkommande grafiska utställningar, hvilka ha att för hvarje gång uppvisa, icke bara nya blad, men nya namn och prof på nya arbetsmetoder. Allmänhetens intresse tycks hålla jämna steg med konstnärernas, påverkas däraf och påverka det tillbaka.

I Stockholm har åter en sådan grafisk utställning öppnats hos Giöbels, som därmed utvidgat sin intressesfär utöfver konstslöjden. Dess nya ledning lär ämna särskildt ta grafiken om hand, har därmed gjort en lofvande start. Utom en kollektion af Legrands tekniskt fulländade etsningar inom hans begränsade, till mästerskap behärskande ämneskrets, utställes en betydande samling etsningar, träsnitt och litografier af svenska grafiker. Kända namn inom den grafiska världen äro här företrädda: Sigge Bergström, Harriet Sundström, Gerda Nordling, Elsa Bergström, Gabriel Burmeister, Hjalmar Strååt, Tyra Kleen; med nöje gör man också bekantskap med nya namn inom genren: Hjalmar Molin, Gustaf Rahmberg, Gerhard Magnusson, Vanda och Aage Roose.

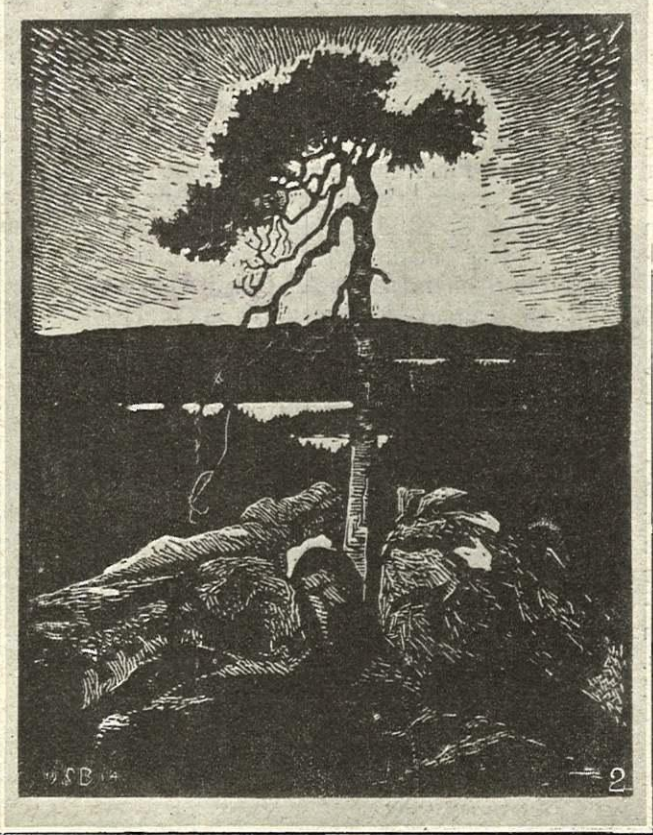

Öfre bilden: Det gamla klostret. Etsning af Hjalmar Molin. — Nedre bilden: Värmland. Etsning af Sigge Bergström. A. Blomberg foto.

Inom grafikens område såväl som inom målarkonstens afläser man de svenska konstnärernas kärlek för och intima kännedom om det svenska landskapet, dess dekorativa värde, dess skiftande stämningar; det djupa intresset för människan, som t. ex. uppenbaras hos Legrand, ser man mycket mindre af. De yngsta tyckas här inta samma ställning som de något längre komna, de äro nästan uteslutande landskapister. De bygga vidare på de goda traditionerna, tack vare hvilka vår svenska konst, trots all olikhet hos de enskilda konstnärerna i sättet att se och arbeta, dock har ett gemensamt drag, som skiljer den från andra skolors och länders.

Ett besök å utställningen har icke bara platoniskt intresse, priserna på dessa arbeten äro icke högre än att litet hvar kan tänka på att förvärfva ett blad för egen räkning.

Herr Barkmans lustresa.

Af NILS WILHELM LUNDH.

HERR BARKMAN, SOM ORDINERats Södern, vill uppsöka det mest paradisiska som resebyråerna ha att anvisa. Och så får han en biljett till Santa Cruz de Tenerife på Hamburg—Ost-Afrika-linjen. Han har handböcker nog för de tio långa dagarna, och han hinner bygga de vackraste slott för sina sjuka nerver.

Herr Barkman stiger i land vid Santa Cruz på Teneriffas ostkust, men känner sig snart nog besviken. Han har hört och läst så mycket vackert om de kanariska öarna, spillrorna af Atlantis, den evigt blomstrande sommarens öar, och så finner han knappast ett grönt strå för en get. Gut ske lof ändå att här finns ett hotell Ohlsson, där han finner en landsman och dräglig mat.

Bergen rundt om ligga förbrända eller kala i den brännande heta novemberdagen, de se ut som väldiga jordkokor på en af jättar plöjd åker, och barancernas tomma bäddar bilda plogfårorna. Därbortom komma stenöknar och sandöknar och vägar, som endast den kanariska euphorbian tycks mäta upp med knippen af manshöga gröna spjut. En liten dunge af palmer och pepparträd kransar de närmaste fallfärdiga landthusens terrasser åt öster — längre borta sveper sig landskapet i en evinnerlig solrök, som nog skulle kunna ge stenarna lif och låta euphorbian bli till tända ljus, om det endast gåfves en glimt af vatten och en enda droppe af dagg — ja, herr Barkman har inte sett länge åt det hållet, innan han längtar efter novemberrusket därhemma, immiga rutor bakom hvilka ljusen tändas kring en Mårtensgås.

Öfver hafvet, en blänkande sköld i djupet, lyfter sig syskonön Gran Canaria likt ett åskmoln ur svafvelgul mist, och kring Santa Cruz stå goffiokvarnarna med sina korta, breda vingar som tveksamma ollonborrar med båda paren vingar på spänn, färdiga till flykt, dock utan att idas något, och den trådlösa telegrafens tornhöga staplar borta vid hörnet stå som tecken för den hemlighetsfulla orörlighet, som hvilar öfver landskapet.

Herr Barkman torkar svetten ur pannan och känner sig som utplånad. Detta kvalm, denna sol utan grönska, dessa stenar utan porlande källor — hvad i himmelens namn skall han ta sig till! Om han ändå skulle sända ett trådlöst telegram hem till sin gamla mor och visa att han lefver. Nej, det blir för dyrt! Men ett trådlöst bref? Långt ute under Gran Canaria går en ångare, som kan upptaga ett sådant. Och nog vill herr Barkman våga de fem marken på trettio ord. Trettio ord! Hvad skall han skrifva om? Nej, han vill se tiden an.

Han tar en åsna och återvänder till staden. I trista tankar sätter han sig i en plantering och ser på, hur man vattnar blommorna och träden, tills vattnet svämmar öfver planer och gångar, så att herr Barkman slutligen måste draga upp benen. Han är envis, han vill inte gå. Han fnissar till och vill inte gå, förr än vattnet runnit bort. Herr Barkman är inte den, som ger sig med detsamma. Han sitter som på en flygmaskin och ser trädens speglande kronor under sig.

På eftermiddagen gör han ett förtvifladt försök att komma ur sin slöhet, och han beger sig norrut i afsikt att fånga en grön fläck, som har sin kraft af himlen och inte af människohand. Men han hinner inte längre än fram till en mullgrå bergvägg, där novembersolen gassar. Det är hett som vid en bakugn. Han stryker hatten af sig och fläktar kring sin panna. Förargad griper han ett långt bambuspö, som en beskäftig pojke vill truga på honom, och han tänker just rappa till den efterhängsne, då han hör ett sorl och ser en sparsam vattenstråle, som utgår från en lejonmun några meter uppe. Just nu komma ett par gummor och rikta ett långt bamburör in i strålen, hvarpå de dricka samt fylla sina stenkrukor.

Herr Barkman förstår nu. Han skyndar att sticka sitt spö in i lejonmunnen. Han dricker vansinnigt, och vattnet är kallt och godt.

Marken gungar under hans fötter, han får en förnimmelse af att Oceanen är under honom, han lyftes och sänkes som af jättevågor — det är den stormiga veckan på Atlanten, som går igen, det förstår han, och nu finns det heller ingen gräns för gungningarna.

I skymningen sitter han ute vid Piazzan, och de stora kanariska syrsorna stämma upp sin hvinande, kvittrande musik rundt om från gator och flata tak. De springa som möss härs och tvärs öfver Piazzan. Så vidriga djur som dessa svarta syrsor har herr Barkman aldrig sett förr. De jaga hvarandra och kila mellan benen på honom, de trampas sönder af lekande barn, som hvarken tyckas se eller höra dem, de äta upp hvarandra och den kvittrande musiken tages upp från alla håll, från esplanadens palmskuggade hotell och från tjurfäkiningsarenan, där tusentals syrsor församlats, hvisslande kring bänkraderna. Herr Barkman skyndar att sända sitt trådlösa bref på 30 ord, innan modet alldeles sviker honom: "Lyckligt framme. Här är strålande sommar, palmer och fontäner. Lite torrt utomkring kanske, men en luft så mjuk. Hälsa Pille och säg, att jag ska fånga fjärilar för hans samling."

När han letar i rockfickan efter sin portmonnä för att betala, får han upp en jättestor syrsa, som knastrar likt läder mellan hans fingrar. Med ett skrik slungar han den rätt in på tjänstemannen i luckan. —

Nästa dag börjar åter törsten att plåga honom, bergen tyckas smulas sönder af hettan, och Pico de Teide, Teneriffas snötopp, synes inte härifrån — herr Barkman längtar efter den. "Lite snö i mun, det ska bli skönt!" tänker den nordbo, som här nått fram till en evig sommars land.

Herr Barkman går och tittar upp mot de gläntande fönsterluckorna, tiggande om ett spanskt leende från den sköna däruppe, men den sköna är alltid upptagen, och hennes älskade står timme efter timme midt i solen och talar om månskenet. Det är inte heller lätt att komma skönheten på spåren, alltid sneddar det trolltyget in i portar och skrymslen, det är smått riskabelt att följa!

Emellertid lofvar han sig själf, att vid första tillfälle ska han lära sig spanska. Genast lite gladare hoppar han upp på spårvagnen, som går till Laguna. Han vill skåda det höga berget.

Högre, högre. Nu öppnar sig ett väldigt slättland, femhundra till tusen meter öfver hafvet. Det är som en sträcka mellan Berlin—Hamburg eller hvar som helst i världen, där en maskinplog kan gå fram, tycker han. Han tänker, att det är bra dumt att gå öfver Oceanen efter vatten. Det här landskapet kunde han få skåda hemma. Skåne, ja hvarför inte Östgötaslätten? Präktiga vägar kantade af feberträd draga visserligen sina linjer härs och tvärs öfver slätten kring Laguna. Han tycker att dessa feberträd, som nästan likna resliga pilar, ha alltför grofva blad. Poppelallén hemma tar priset.

Men här komma ju popplar! Höga popplar ha aflöst feberträden. Och längre uppe silfverpopplar! Han rycker på axlarna. Lite i allt och ingenting i det hela, tänker han och ser till, att hattasken inte rullar bort.

Folket troppar hem från de vida potatis- och majsfälten — alldeles som folket hemma. Men herr Barkman tror sig dock märka, att de gå mera i klump här, i täta, lifligt samspråkande flockar, inte spridt som hemma. På hela vägen mellan Santa Cruz och Laguna har herr Barkman inte sett mera än en enda ensam man. Han suckar tungt och lägger ena benet öfver det andra. Herr Barkman är ensam, han gäspar åt det kanariska landskapet.

I samma ögonblick får han se en skymt af den fyratusen meter höga snötoppen, som sväfvar öfver slätten. Han kväfver inte sin gäspning men sätter höfligt handen för mun och har en dunkel känsla af, att en nystärkt gentleman kommit in i den af svartmuskiga jordarbetare öfverfyllda kupén. Han försöker få korn på ännu en bit snö däruppe öfver den dunstfyllda horisonten. Han undrar, om det engelska hotellet i Tacoronte på västkusten är så bra som sitt rykte. Herr Barkman fryser till och knäpper sin rock — det var klokt att han tog den med sig, ty det är kyligt häruppe.

Den elektriska kör in på Lagunas små krångliga gator. Ombyte till ny spårvagn. Hattasken! Fem pojkar om en hattask. "Hör på, släpp den där! Ett glas vin! Fy sjutton en sådan gummismak!" Ja, nu kommer han ihåg, att det kanariska vinet säges ha försämrats sedan plantorna, efter den stora vinsjukan införskrifvits från Cypern.

Herr Barkman känner sig i alla fall något uppvärmd, och så beslutar han sig för att ta allt med ro. Har han nu kommit hit, inte ska han fara hem med detsamma, det är säkert! Han är ju heller inte den, som farit utan plan, han har sin bestämda tro på den billiga kanariska tobakens förträfflighet och tänker fresta lyckan med att söka få exporten i gång. — Den är ovanligt stark — så mycket bättre, då söker den också sin gifna publik!

Herr Barkman tänder en cigarrett och försjunker i drömmar, medan spårvagnen skakar fram öfver de vida vägarna ned mot Tacoronte. Medan han så betraktar hattasken, tycks den ändra form och locket går upp, tycker han. Han ser för sig en brokig etikett, det välodlade kanariska landskapet under Pico de Teydes snövidd. En fin rökslinga stiger upp ur kratern och med röda bokstäfver läses Äkta Teneriffa midt öfver tobaksfälten och så Import Barkman.

Barkman är alltså ingen vanlig turist. Han för något i skölden. Han har fast mark under fötterna och behöfver inte känna sig besviken. Han är ingen poet, gunås! För det andra: Herr Barkman har kommit hit för att sköta sina nerver. Luften, luften! Det är dock luften, som gör susen. Läkande sommarvind är det, som blåser här!

Resolut kastar han bort den halfrökta cigaretten och slår upp fönstret. Han andas i stora drag.

Ensliga palmer sväfva åter förbi. Nedstigandet har börjat. Tusen meter öfver hafvet till femhundra betyda hundra svenska mil närmare tropikerna, det vet han. Vege-

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 9.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.50
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Månad	» 0.75	Månad	» 0.90

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsgatan 45.
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.

Annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text. 30 öre å textsida. 20 % förhöjning för särsk. begärd plats.
Utländska annonser: 30 öre efter text. 35 öre å textsida. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

tationsbilderna växla så hastigt, att han glömmer den ena för den andra. Han blir trött af skakandet. Hattasken har rullat bort i ett hörn. Herr Barkman stirrar envist bort mot berget med snövidden, det enda, som troget följer hela vägen.

Plötsligt får han sikte på något underbart, som sväfvar förbi. Ett träd? Nej, det måste ha varit något af människohand. Som en väldig perukstock var det.

Herr Barkman störtar ut på bakre plattformen. Där borta var det! Ja, ett träd! Och alldeles som en perukstock, men grenarna äro som jättelika korpar.

En välklädd man, en tysk, upplyser honom om, att det är det kanariska drakblodsträdet. Herr Barkman fnissar och mumlar något om, att det finnes mera humor i Skapelsen än han någonsin kunnat ana.

Den främmandes anlete mörknar, och han gör en stor mångtydig gest. Men herr Barkman presenterar sig.

Främlingen visar sig snart vara en entusiast. Herr Barkman lyssnar artigt.

"Drakblodsträdet!" utropar främlingen, "se där står ännu ett, där uppe vid krönet! Är det inte som en kandelaber? Står det inte bland dessa tornande formlösa lavaklippor som ett tecken på, att allt det formlösa rundt om är mätt och räknadt, att dessa lavamassor inte för ro skull vräkas i hafvet, att där finns en tanke bakom."

"Ja, jag har hört talas om drakblodsträdet," säger herr Barkman: "Sticker man i det med ett spetsigt föremål, rinner där mörkrödt blod ur det."

Man är framme i Tacoronte. I djupet inunder breda sig dimmorna. Herr Barkman sofver inte så godt, som han tänkt sig, i den rymliga engelska sängen. Han drömmer om, att han står midt i solen, och han har fått en mandolin under armen och framför sig en stängd lucka, bakom hvilkens spjälverk han anar, att ett par muntra ögon betrakta honom. När han vaknar, minns han sitt beslut att lära sig spanska.

Fram på morgonen sitter han i den stora Orotavabilen. Han har den tyske entusiasten vid sin sida. Det måste bestämdt vara en målare, tänker han.

Palmerna gruppera sig i allt tätare dungar kring de små byarna, febertträden följa ännu vägen i ändlösa rader. Landskapet blir allt mera kuperadt, de svarta, stelnade lavafloderna stå klädda af rödblommande kaktus inne bland euphorbiornas höga ljus. Vägen kröker, vägen stiger, afgrunderna susa förbi med tordönsrop.

Byarna stå tryckta utmed bergväggen, halft inbyggda i grottorna, ljusa röda, ljusa blåa stå husen fram mot lavan, som kommer grönskan och blomsterprakten rundt om att flamma som eldar mot svart kol.

Herdarna komma med sina hvita kappor, hela vägen fylles af getflockar, och bilen måste stanna. Hvisslingar, glada rop, och så bär det i väg utmed afgrunden vid Orotavadalen.

De femtio främlingarna ombord spärra upp ögonen, de kunna inte fatta, inte mäta detta. Hela kraterdalen öppnar sig på en gång, och den snöhöljda jättekäglan i fonden samlar ännu flikarna af en praktfull soluppgång, som skrudar dalen.

De resande ha slutat upp med att pladdra. De krypa samman eller rätta upp sig allt efter utrymmet, de hålla sig fast i bänkarna och lyssna andlöst till suset från afgrunderna. De se, de gripas. Med denna svindlande fart är det också som gäller det lifvet här. De måste hålla ögonen öppna och se om de aldrig förut sett — i dödsögonblicket blir människan seende, och orden räcka inte till. Ej ens de förskrämda finna nu ett ord.

Herr Barkman känner sig helt beklämd, men han finner dock snart de förlösande orden: "Hier ist doch alles so wunderbar!"

Ett litet fruntimmer börjar nu att fnittra. Man vänder och vrider sig och pustar ut. Man letar efter sitt bagage under bänkarna. Bilen rusar in genom en tunnel i lavabädden, svänger sedan ut i brännande sol på vägen nedåt utmed stupen. Men resenärerna ha fängslats länge nog. Nu vilja de vara fria. Detta ha de nu sett. Entusiasten är den ende, som ännu är fast: "Se!" säger han och griper herr Barkman i armen: "I denna dal hvilade Gud, sedan han skapt världen! Här fanns allt, hvad han frambragt, samladt på en fläck. Elden hade flammat högt under skaparifvern, nu hvilade han i den grönskande kraterdalen. Den eviga snön svalkade hans panna. Hans blick fann hvila vid hedarna där uppe öfver trädgränsen. Nordens vegetation med djupa skogar och blommande äppelträd kring byarna hade han i sin famn däruppe. I sitt sköte tog han tropikerna med palmer, euphorbior och praktblommor. Hans fot hvilade mot öknens sand därnere och därvid slogo kaktéerna ut. Också det svartnade lavalandskapet nere vid stranden fann nåd för honom. På själfva hvilodagen planterade han där det kanariska drakblodsträdet, den väldiga kandelabern, som skulle bli världens underbaraste träd. Det skulle borga för, att också det formlösa hade sin uppgift, att också spillrorna voro räknade och uppmätta — med sin regelrätta byggnad skulle det stå som ett tecken på hans vishet längst ute vid det yttersta, vid de mörka klyftorna och de skummande brotten. Och trädets saft blef till blod."

Herr Barkman känner sig som en hjälplöst drifvande spillra under entusiastens ordström.

"Ni trifs bra här?" frågar han artigt.

"Trifs! Om jag trifs? Jag är räddad till lifvet här. Uppdragen som en skeppsbruten. Jag var dömd. Jag hade lungsot i sista stadiet. Wangeroog. Känner ni Wangeroog? Där stod min vagga, och jag är af frisisk härkomst. Alltså, jag var dömd. Alldeles som de öde sanddynerna, som sopas bort af vinden. Mina närmaste, förmöget folk, som kunnat rikta sig under de goda åren, då fisken låg till, och som nekat hjälpa mig, medan jag var ung och frisk och endast behöfde en god handräckning, de sköto nu villigt samman till ett helt litet kapital, när jag skulle dö och här gaf solen allt. Här fick jag hälsan åter och fann min verksamhetskrets. Bananfälten däruppe äro mina. Jag ser långt öfver dalen och bort mot bergen och — — —"

Så talar han länge med herr Barkman, han talar ur sitt hjärtas djup liksom vilden inför den gudabild af trä eller sten, som just i sin liflöshet ensam förmår suggerera honom.

Dyningarna lägga sig så småningom. Andaktsstunden är öfver. Han står nu fram som en välklädd gentleman, som odlar bananer. Ett soligt lynne är hans bästa egendom. Han har hela den kära öns vegetationskarta och dess historia i sina fickor.

(Forts.)

Sofia Gumælius.

EHURU MAN SEDAN NÅGON tid vetat att Sofia Gumælius låg svårt sjuk, kommer budet om hennes bortgång likväl som en smärtsam öfverraskning. Ännu för ett par månader sedan tycktes hon vara vid sin vanliga lifskraft, 74-åringen föreföll lika ung och spänstig till kropp som själ och kom ofta långt yngre personer på skam med sin uthållighet, sitt intresse för allt och sitt glada, friska humör. Mänskligt att döma borde hon haft en lång ålderdom framför sig, nu kallades hon bort innan hon strängt taget ännu gått in i den.

Vid Sofia Gumælius' lifsarbete har Idun upprepade gånger haft tillfälle att dröja. I samband med hennes femtioårsdag skildrades i Idun utförligt hur hon, ställd inför nödvändigheten att försörja sig själf, år 1876 startade sin annonsbyrå och hur denna gradvis utvecklas. Sedan dess har företaget gått ständigt framåt, och omfattar nu vid hennes död icke bara den stora annonsbyrån utan äfven en affär med tryckeriutensilier.

Sofia Gumælius fann tid för mycket mera än skötandet af sin affär, och dock var hon motsatsen till en nervös och jäktad nutidskvinna. Hon verkade som det personifierade lugnet och den goda ron, när hon trädde in på ett rösträttsmöte eller en publicistfest, och hon fann alltid tid att deltaga i de kvinnliga sammanslutningarnas sällskapslif: Kvinnoklubbens och Nya Iduns, där helt visst tomheten efter henne blir stor. Dessutom, eller kanske först och främst, räckte hon till för sin släkt, hvars medelpunkt hon var.

En institution, där en lucka uppstår genom hennes död, är Iduns kvinnliga akademi. Hon representerade där kvinnan inom affärslifvet, hvartill hon var särdeles lämpad, dels genom sin representativa personlighet, dels därför att hon, icke nöjd med sin personliga framgång, kände solidaritet med sina arbetande medsystrar och alltid trofast stod i deras led, som sträfvade efter bättre arbetsmöjligheter för kvinnan i samhället.

Låt kemiskt tvätta Edra bal- och supédräkter hos oss och Ni blir belåten
Örgryte Kemiska
Tvätt- och Färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.
Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer:
Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt kartong.
Iduns textpapper tillverkas af Klippan.

Elin Rösiö.

En reformators hustru.

ÄNNU HAR ICKE MOGENS LANG hunnit till Reformatorn i sin serie af psykologiska skisser; kanske har han icke alls ämnat att ta honom med, därför att han anser att Reformatorn själffallet bör vara ogift. I så fall delar han en allmänt utbredd mening, bl. a. den nyss aflidne påfvens, och somliga hysa denna åsikt af hänsyn för Reformatorn, andra af hänsyn för kvinnan. Men det finns åter andra, som hålla det för synnerligen viktigt och nödvändigt, att Reformatorn har en hustru, en hjälperska, en trösterska i sitt mödosamma lif. Hvem har rätt? Antagligen har den rätt, som säger att en lycklig utgång af valet af hustru blir viktigare i den mån mannens resning är högre än andras och hans lif betydelsefullare. Det är den svåra risken, att han blir gift med Thérèse Levasseur och den underbara möjligheten, att Robert Browning finner sin Elisabeth och Jonas Lie sin Thomasine.

Vårt porträtt här ofvanför återger de ädla dragen af en kvinna, som i sitt äktenskap visat sig kunna fylla de stora kraf, som ställas på en reformators hustru: orubblig förtröstan, klokhet, entusiasm och själfuppoffrande hängifvenhet. Det är Rösiös maka, fru Elin Rösiö, Hagabergs husmor och medelpunkt, som den 27 januari fyller femtio år. Den, som känner till Rösiös lefnadsbana och verksamhet med allt hvad den inneburit af arbete, växlingar, svårigheter, energispänning, vet hur oerhördt mycken kraft och entusiasm han haft att ge ett helt folkskikt, en hel generation, den kan lätt inse utan att veta något, att förutsättningen för denna lefnad just sådan den är, måste vara en jämbördig lifskamrat. Allt hvad man sedan hör om Elin Rösiö bekräftar antagandet. För hvar man tillgänglig finnes hennes bild i hvad Rösiö skrifvit, hon är modellen till den goda, sunda, kloka kvinna och moder han där skildrar. Men fru Rösiös uppgift har under det 25-åriga äktenskapet icke blott varit makans. Som mor och uppfostrarinna åt sina nio barn, hvilka nu en efter en träda till som faderns medhjälpare har hon utfört en stor gärning.

Icke blott hennes familj och hennes personliga vänner ha därför anledning att hylla henne på hennes 50-årsdag, utan också alla de, som värdera Rösiös stora insats för att väcka kärleken till och kunskapen om jorden hos vårt jordtrötta folk. Ty utan henne hade denna insats förvisso aldrig blifvit hvad den blef.

Med en hemvändandes ögon.

Amerikanska småiakttagelser i Sverige.

Af PETER NORDEN.

IV.

JAG KOM EN GÅNG FÖR några år sedan med min hustru till Visby. Den underbara pingstuppenbarelse, som sagostaden, besökt för första gången, blef för oss, jämte intrycket af den plötsligt och samtidigt med oss till ön anlända våren kunna vi aldrig glömma.

En liten episod hade däremot, tills härom-dagen, fallit ur mitt minne.

Vi kommo en het förmiddag in i stadshotellets kafé för att hvila i svalkan under de gamla refektoriehvalfven. Blott en grupp gäster vid ett bord i närheten befann sig utom oss i lokalen. De tillhörde den lösfeta, förmiddagsgroggande typen och verkade ledsamt krasst och out-of-place här i en omgifning, där allt annat tycktes buret af soliga drömmar och där den skira, nyss utslagna körsbärsblommen strålade sin tysta hälsning emot en ur hvarje täppa.

Vi fingo genast den känslan, att vi störde. Länge lät man sig emellertid inte bekomma. Den ovillkorliga hänsyn, som vid inkommandet i lokalen af en dam trängt igenom herrarnes tjocka hudar och något omtöcknade tillstånd, förhärdade man sig snart emot i den älskliga icke okända "Hvem-faen-fäster-sig-vid-det?"-andan. Det osmakliga handpåläggningsflirtandet med serveringsflickorna vidtog åter, och tungorna ackompanjerade, dumt och fräckt.

På stadens förnämsta restaurang befunno vi oss alltså nedtvingade till syltans nivå. Vi flyktade snarligt, och i solen därute dunstade hela episoden bort med detsamma.

Tills en dag i höstas. Då vi gjorde en förmiddagsutflykt till Vaxholm. Det var en af skärgårdsflottiljens vackraste båtar. Vädret var härligt, och det enda störande momentet var en berusad arbetare, som med den mest obstinata kärvänlighet trängde sig inpå en af de yngre damerna under större delen af resan.

I Vaxholm gick vårt sällskap upp till hotellet för att luncha. Fönsterhörnplatsen ute på verandan var som ett kungligt privilegium, maten var ypperlig, af förstklassig kvalitet och förstklassigt serverad.

Men — rakt bakom oss stod en vidöppen dörr och i rummet därinnanför satt en af utseendet att döma bildad man med uppasserskan i knät! Och de läto sig icke bekomma.

Ur vederbörande protagonisters synpunkt är det "very bad taste". Ur etablissemangets är det "very low class".

Jag kan visst tänka mig att få bevittna liknande idyller både i Berlin och New York. Men på ett ställe med minsta respekt för sig själf besökt af en klientel med minsta respekt för sig själf, är det fullkomligt otänkbart. Hvar eljes i världen skulle det falla en "fin herre" in att bära sig så åt i damers närvaro? Hvar skulle han ett ögonblick tillåtas att bära sig så åt på en af anständiga damer besökt lokal?

Men här går det tydligen an. Här blundar tydligen publiken af öfverseende vana. Här saknar ledningen den riktiga känslan för lokalens värdighet och för hvad aktningen för gästens värdighet kräfver.

*

V.

ELLER EN SÅDAN HÄR LITEN ROLIGhet med fonografisk noggrannhet uppteckknad.

Man kommer in på Den stora basaren, där atmosfären är laddad med pretentioner på "kontinentalitet", men där det för resten... ja, döm själf.

Det gäller att få ett stycke siden i en viss färg. Kunden har ett broderadt handarbete med sig för att visa hvad hon menar. Hon försöker först i atlasafdelningen.

— Finns den färgen?

— Jo, för all del!

Och så kommer "den färgen".

— Det är nog det närmaste man kan komma.

De "närmaste" äro i sanning de fjärmsta!

— Har ni ingenting annat?

— Jo, för all del. (Man är väl kontinental och försedd, vet jag.)

Det andra är emellertid inte mycket bättre.

— Nej, det tycker jag inte alls om, säger kunden.

— Jo, det tycker jag är alldeles utmärkt, svarar biträdet.

— Men eftersom det är jag som skall ha det, är det väl fråga om hvad jag tycker och inte hvad ni tycker!

— Men när damen (!) frågar mig! kommer det outsägligt förvånadt och förebrående från den färgblinde expediten.

— Jag vet mig inte ha frågat efter era åsikter, säger kunden och går till sidenafdelningen.

Ungefär samma historia där. Alla möjliga färger, eller rättare sagdt diverse omöjliga färger läggas fram, och i hvarje särskildt fall är expediten fullt öfvertygad om, att just den är alldeles utmärkt. Kunden visar emellertid en sorglig brist på hänsyn till hans ovillighet att besvära sig med nya försök. Slutligen, när intet hopp är vänta från de många balarne, säger hon:

— Men har ni ingen profbok?

Jo, den produceras, utan entusiasm. På en half minut är den riktiga färgen funnen.

— Får jag se på den i stycke. Den tror jag är precis hvad jag söker.

På hvilket följande sällsynt höfliga replik följer, med fullt visad ringaktning:

— Det måtte väl damen kunna se, att den färgen är alldeles omöjlig.

Men stycket kom i alla fall på disken. Ett ögonkast var nog.

— Var god och mät upp mitt kvantum.

Expediten såg ju en smula tillplattad ut. Men säkert tog han itu med nästa kund på häfdvunnet sätt. Och man kan icke förlåta dem, äfven fast de icke veta hvad de göra.

Så går det till, inte i ett fall utan i de flesta. Man minns det ju så väl, och ändå vill man inte tro sina öron, förrän man åter hör de kända tonfallen. En brist på takt, som allt efter omständigheterna varierar mellan näbbighet, drullighet och ren oförskämdhet. En brist på kompetens för den handhafda detaljen, som endast kan mäta sig med vederbö-

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
Den har redan utgått i öfver 25,000 ex.
Pris: Kr. 5:50 inb.

Mattor
Linoleum 200 cm. bred 3:25, 3:75, 4:—.
Linoleum genombr. 200 cm. bred 5:—, 6:50, 7:—, 9:—
Äkta Orientaliska, Kidderminster, Bryssel och Schagg i alla storlekar, sednaste nyheter.
4 St. Nygat. — OSTERLUND & ANDERSONS A.-B., STOCKHOLM. — Hötorget 11.

På slottet i Karlsruhe.

OFVANSTÅENDE bild togs, då drottning Victoria nyligen besökte sin mor storhertiginnan Luise af Baden, med anledning af hennes 76:te födelsedag. Med de furstliga personerna i spetsen voro åtskilliga damer ur societeten och officerskretsarne samlade för att packa och afsända gåfvor till de tyska soldaterna i kriget. Från vänster befinna sig placerade vid bordet: storhertiginnan Hilda, prins Berthold, prinsessan Max, storhertiginnan Luise, prinsessan Maria Alexandra (stående) och drottning Victoria. — Hofatelier Gebr. Hirsch foto.

randes glada självsäkerhet. En genomgående anda af att man vill försöka påtvinga kunden en sak, som han inte vill ha. Hvad angår det mig, om kunden blir belåten, bara jag kan pracka något på honom fortast möjligt och bli af med honom. Den principiella utgångspunkten är, att kunden ingenting begriper af hvad det handlar om, att han ingen egen smak, ingen egen uppfattning, ingen egen vilja och mening har eller bör ha. Det ena måtte väl vara lika bra som det andra. Tyvärr kan vederbörande ha rätt härutinnan, i den meningen att det ena är lika dåligt som det andra. Att skyltningen efter kontinentala förhållanden är obegripligt efterblifven och landtlig, att sorteringen inte är så stor, kan man ju ursäkta i en jämförelsevis så liten stad som Stockholm. Men att suffisansen står i omvändt förhållande till hvad man har att bjuda på, och att man ännu inte kommit till insikt om, att ett bodbiträdes uppgift är att betjäna kunden, att söka ta reda på hvad han tycker, hur han vill ha det — det kan man inte finna sig i, förrän man genom långvarig aftrubbning åter blifvit förhärdad och inte riktigt då heller. Ty det är minsann inte bara de som komma från Amerika, som klaga på de här berörda förhållandena. Felet är, att man tar dem som ett nödvändigt ondt. Det behöfdes ju inte mer, än att hvar och en i sin stad stode på sig och fordrade att verkligen bli expedierad, för att det genast skulle bli bättre och — gladare.

*

VI.

HVAD HAR DÅ AMERIKA ATT BJUDA i stället?

Indirekt framgår det ju af hvad ofvan sagts. I det moderna, det ledande och tongifvande Amerika — ty det finns naturligtvis annat också därute — har man definitivt kommit ifrån den gamla och omoraliska och sig själf hämnande regeln "Caveat emptor", det är köparens sak att se upp. Man försöker att betjäna kunden, betraktar kunden som en gynnare, hvars välvilja man vill behålla, icke som ett offer à la turisten, en-gångsbesökaren i en orientalisk basar. Och man försöker att betjäna honom tvåfaldigt, dels i sitt sätt, sitt tillmötesgående, i ordhållighet, dels ifråga om varans hederliga beskaffenhet efter kundens egna önskningar.

Skillnaden kan uttryckas så: En husmor köper ett tjog ägg, med pris efter "garanterade färska." Hon finner vid användandet ett par af dem, som icke äro enligt utfässtelse, och gör vid nästa tillfälle anmärkning på det till leverantören. Hvad är det typiska svenska svaret, när man anmärker på en vara?

— Det är alldeles omöjligt!

Eller öfversatt på alldeles tydligt språk:

— Jag är icke öfvertygad om att ni talar sanning, min bästa.

I lyckligaste, men ej vanligaste fall svaras det:

—Det var tråkigt. Vi skall se till att det inte upprepas.

(Och så blir det gärna upprepadt i alla fall.)

Men det typiska amerikanska svaret i en affär med självaktning och aktning för kunden lyder så:

— Det var tråkigt. Vi lämna naturligtvis andra i stället.

Garantin blir godtgjord.

Till hvilket vi nu höra ett enstämmigt svenskt: "Det är alldeles omöjligt!"

*

Ja, kanske det är nog för denna gång med dessa prof på hur den svenska hvardagsmaten, d. v. s. den del af anrättningarne, som inte smakar, kan te sig för den, som varit tillräckligt länge hemifrån för att bli van vid en annan uppläggning. För att se en sak utifrån fordras det att ha fått sina pupiller inriktade enligt främmande perspektiviska lagar. Skulle jag till sist våga komma med något som går utöfver det blygsamma påpekandet? Ett likaledes blygsamt och, uppriktigt sagdt, icke alltför sangviniskt häfdande af den egentligen självklara, men sällan tillämpade satsen, att ett påpekande och ett inseende kan omsättas till handlande för egen räkning, om man vill, d. v. s. i detta fall, att man nog skulle tänka sig små stycken af det Amerika, som kan vara värdt att ha, omplanterade på svensk botten. Det skulle kanske ha både kraft och verkan, där de mera högtrafvande programmen ännu kämpa med våra teoretiska födslovåndor.

SAMTAL MED MITT HJÄRTA

II.

ALLTFÖR LÄTT HEMFALLER MAN åt misstaget att tro sitt eget öde typiskt. Som jag, har jag tänkt, tigande, maktlösa med händerna i skötet, sitta nu kvinnorna och vänta på framtiden. Den manliga hälften af släktet manifesterar sig genom all handlings handling kriget, men vi äro för ögonblicket af lika stor betydelse som det stumma I i världen, det vill säga ingen alls.

Och jag var så nedbäddad i min egen slöhet, som jag skapat för att anpassa mig för min tillvaro, att jag inte brydde mig om att undersöka hur saken förhöll sig, jag bara accepterade hvad jag antog vara ett faktum.

Men gudskelof, att det finns kvinnor, som inte nöja sig, som inte vänta på framtiden med händerna i skötet, men som resa sig för att vara med om att skapa den! Nu sedan jag vet det, genom en slump mest, som kastade en upplysning in i min ensamhet, nu blyges jag nästan öfver min klentro.

Äfven utan upplysning borde jag ha vetat, borde du ha upplyst mig därom, mitt hjärta, att blott för att nu kasta vapnen ifrån sig ha kvinnorna icke hittills kämpat så segt och tappert. Men hvad betyder till slut det, att jag något blyges, att jag sitter här dömd till overksamhet, när det dock arbetas bland kvinnorna i alla länder, när de visat sig ha mod att vara vänner, medan männen slåss med hvarandra, mod att föra talan för rättvisa, barmhärtighet, fred, hur naivt, hur fåfängt det än kan tyckas, inför den verklighet som är. Men om allt detta står det så litet i tidningarna — — —

Jag sitter här och håller mellan mina händer ett bref, som jag icke vill släppa, och det är så tjockt som en bok, alldeles som Selma Lagerlöfs julbref. Det är från en väninna långt bortifrån; någon har fällt ett ord om mig, "stackars människa", hon minns gamla tider, blir rörd och hon skrifver, för att göra mig glad, om det, som midt i allt elände gör henne glad. Där hennes penna icke slår till, skickar hon urklipp, men icke ur den press, hvarur jag läser högt för Adolf, situationen för dagen, Reuter- och Wolftelegram och ekonomisk öfversikt, utan ur kvinnornas egen press.

Det var som att föras in i en ny värld, med andra sträfvanden och förhoppningar, andra utgångspunkter och slutsatser än den vanliga. Jag läste kvinnornas i de stridande länderna julhälsningar till hvarandra, fulla af medkänsla, mildhet och hopp, jag såg med egna ögon, att de togo till orda i samma internationella tidning för samma ideal. Jag såg att det var sant hvad min väninna skref, att de se bort öfver stundens hat, split och söndring. Och hålla i minnet, att hvad som förenar är det förblifvande, medan det som skiljer är det tillfälliga.

I sex månader, skrifver hon vidare till mig, har nu kriget varat. Redan strax i dess början höjdes enstaka kvinnoröster, som icke bara protesterade mot detta krig och ropade på fred, men som sökte yäcka kvinnorna till en handling. Nu ha de fått svar öfver allt, de ha vunnit i säkerhet, deras maning är mera ansvarsbetonad, de ljuda i en samlad kör öfver världen. Läs hvad Ellen Key säger, mrs Catt, Minna Cauer, mrs Pethick Lawrence, Anna Shaw, Marie Stritt, Lida Gustava Heijman och många, många med dem. De söka skapa hos kvinnorna en känsla af att de ha en plikt, icke bara att uthärda, att hjälpa sina egna, att förlåta, att öfva andra goda kvinnliga dygder, men att resa sig, att handla, att medan stormakterna slåss om hvem som skall betala räkningen, tvinga fram respekt för sin önskan om fred och e n r ä t t f ä r d i g f r e d. Det är modigt att lägga detta ansvar på kvinnorna, knappast mindre modigt af dem, som våga att ta på sig detsamma. Därmed följer att man byter ut rollen af åskådare, indignerad, sörjande eller entusiastisk men dock alltid åskådare till krigsskådespelet mot den af ansvarig medspelare, därmed följer tvånget att göra sitt yttersta och till sist risken att en gång behöfva säga sig själf: vi hade en möjlighet, men vi voro för splittrade och svaga för att utnyttja det dyrbara oersättliga ögonblicket.

Du talar om kvinnorna som en enhet, skref jag tillbaka, men hvilka menar du därmed? Hvilka äro de, som nu hålla samman, trots kriget, hvilka äro de som skapat sig ett så förkrossande ansvar, det finns så många slag af kvinnor? Svaret lydde: de som nu hålla samman äro de, som gjorde det förut, och de, som känna ansvar nu, äro de som kände det förut, du kan kalla dem rösträttskvinnor efter en del af deras önskningar om du vill, fredskvinnor, nykterhetskvinnor. Men de äro blott initiativtagare. De våga börja, emedan de lärt sig för länge sedan att följa Sokrates' råd och ta med ro, när människor anse dem för dårar. Men de lita på att världskriget skall ha väckt upp dem, som hittills slagit sig till ro med tanken, att hemmet är deras värld och glömt, att världen är deras hem. De hoppas — de äro mästare i konsten att hoppas — på att så många skola göra gemensam sak med dem i deras fordran på fred, på ett nytt samhälle, där rättfärdighet uti bor, så många att de bli oemotståndliga. Du tycker att detta låter öfvermodigt, du kanske hör till de trefliga slaget folk, som räknar med verkligheter och begär att få veta, hvad som skall göras? Skickade jag dig inte Ellen Keys artikel? Vi skola så den vind, hvarur skall växa det heliga upprorets storm — —

Jag tycker, att när jag håller dessa ord i min hand, komma långt ifrån, spritta de som fångna fåglar, som vilja flyga vidare, och en skälfning sprider sig, icke sant, fram till dig, mitt hjärta — — —

— Är du där, lilla mamma?

— Ja, visst, hur så?

— Jag måste ha sofvit, jag tyckte att någon sjöng, det var väl aldrig du?

— Nej, jo, det var kanske jag — förlåt mig.

— Det var synd att du väckte mig, jag drömde att jag hade kommit öfver för godt pris tio tunnland hudar, tänk dig en sådan affär, mamma lilla! Men hvarför sjöng d u? Han lät alldeles ovanligt uppkryad. Jag ville, ja, jag ville gärna återgälda hans förtroende, men jag kunde icke.

Hvad skulle han ha tänkt, om jag ofvanpå dessa hudar sagt, att jag drömde om fred genom kvinnorna? Jag sade bara: är det otänkbart, att jag inte skulle kunna hjälpa dig och vi skulle kunna göra affärer så smått i alla fall? Det vore roligt att förtjäna lite pengar.

— En affärsman gör inte affärer för att förtjäna l i t e pengar till en början, svarade Adolf. Han gör dem dessutom mest för deras egen skull, begriper du?

— Nej, måste jag svara.

— Därför kan du heller inte göra affärer. Men kanske efter du tycks ha verksamhetslust, att du kan utveckla sparsamhetssinnet, som hos kvinnorna motsvarar affärssinnet och finna ersättning för affärslifvets exitation, när du utför konstverket att få en krona att räcka för två.

— Jag skall göra hvad jag kan, lilla pappa, sade jag, inom mig småleende åt denna hänvisning till sparsamhetens njutning, men jag vill bara erinra dig om att jag vann tio kronor på min senaste matrekvisition till Småland, det var väl inte så dålig affär?

— T i o k r o n o r! sade Adolf, när du väckte mig, drömde jag om tio miljoner!

Stockholmspojken.

SOM YNGLING GICK HAN I SÖDERS backar
blankslitet fattig, med sneda klackar
och oklippt och lurfvig nacke.
I alla skrymslen och vrår han irrat,
förbländad ut öfver staden stirrat
från Mosebacke.

Han hörde Stadsgårdens åskor mullra,
ångvinschar rassla och kranar bullra
och tågen stånka och dunka.
Han räknat kyrkornas torn och spetsar,
han skådat måsar i vida kretsar
stiga och sjunka.

Han sett hur flygande ångbåtsrökar
likt måsar lyfte i långa krökar,
tills högt i rymden de hamnat.
Han såg det lummiga Djurgårdslandet,
som låg af gnistrande vattenbandet
i glans omfamnadt.

Vid Stadsgårdskajen som grabb han metat
och knappast till sig af spänning vetat
för ringaste ryck i flötet.
Som äldre gick han i gröna gränder
med nyköpt halsduk och heta händer
till kärleksmötet.

Här är han hemma, här har han rötter.
Den mark är ljuflig, där barnafötter
en gång ha sprungit.
Han går med kinder af rodnad brända,
ty i hans öron de gamla, kända
minnena sjungit.

ERIK LINDORM.

Fru Ebba Wirsén-Lundqvist och fröken Elsa Nygren.

Från Göteborgs musiklif.

BLAND DE MÅNGA, SOM I VÅRT lands speciella musikstad, Göteborg, redan länge klagat öfver det bristfälliga tillgodoseendet af vokalmusiken därstädes, är fröken Elsa Stenhammar och hon är äfven en af dem, som insatt all sin kraft på undanrödjandet af denna brist. Utom sitt framgångsrika arbete för kyrkomusikens höjande, har fröken Stenhammar genom sin bekanta damkör åstadkommit en skapelse, där förmågor kunna danas till en framtida operascen i Sveriges andra stad. Ty därhän sträcka sig fröken Stenhammars drömmar. Ur denna damkör är det, de båda unga konstnärinnorna utgått, som jag här ville tala om, fröken Elsa Nygren och fru Ebba Wirsén-Lundqvist.

För ungefär 5 år sedan "upptäcktes" fröken Nygren såsom en ung 14-åring, hvars högsta önskan här i lifvet gick ut på att en gång få tillhöra fröken Stenhammars damkör. Intensivt arbete förde henne emellertid snart längre än så. Sedan hösten 1911 minnes man från fröken Nygrens solistdebut på en s. k. folkvisafton ett älskligt naturbarn, som i en dekoration af unga björkar enkelt och flärdfritt sjöng några svenska romanser. Denna oskuldsfulla enkelhet utgör alltjämt ett särdrag i fröken Nygrens uppträdande och harmonierar på ett innerligt sätt med den äkta nordiska, man ville säga svenska, timbren i hennes röst, med denna mjuka, silfverklara ton, som så väl lämpar sig för att tolka våra folkvisor.

På en Schubertkonsert i Örebro föregående vår hade fröken Nygren, engagerad af stadens orkesterförening, den glädjen att med lösningen af en betydligt svårare uppgift vinna denna stads enstämmiga loford.

Hennes ömtåliga sopran har emellertid fordrat all den utomordentliga varsamhet i handledningen fröken Stenhammar gifvit, och det har varit en lång tvekan, innan fröken S. vågat sända sin elev till någon utländsk mästare. En så nationell och högst individuell begåfning blefve svårligen rätt förstådd där, och ett större misstag kunde knappast göras än att utbilda fröken Nygren till Wagner-sångerska. Emellertid påbörjades i somras en studieresa till Tyskland, men denna blef för hastigt afbruten genom kriget för att i något afseende kunna främja hennes utveckling.

År 1912 började samarbetet med fröken Ebba Wirsén, numera fru Lundqvist. Denna några få år äldre kamrat hade då redan studerat vid Musikaliska akademien i Stockholm, var pianist par préférence, komositris och är nu känd genom sina många tondikter.

I fröken Nygrens af lefvande förståelse burna framförande ha dessa funnit en sällsynt lycklig tolkning. Den ena "visaftonen" efter den andra, hvarvid fru Lundqvist ackompanjerat sin unga kamrat, har samlat fulla hus och åstadkommit ett alltjämt växande intresse för denna konstnärsduo i såväl Göteborg som å andra orter, där den uppträdt.

Nu ha fru Lundqvist och fröken Nygren för den närmaste tiden planerat en turné genom städer i Västergötland, Närke och Dalarne enligt vanligt program, visor och romanser, många af fru Lundqvists egna kompositioner, och vi önska hjärtligt lycka på färden.

—Z.

En röst från England.

IDUN HAR REDAN TIDIGARE SKILDRAT de tyska kvinnornas storartade hjälparbete under kriget. Som ett bevis på att kvinnor i alla stridande länder fatta och fylla sin plikt att så långt möjligt lindra de sår kriget slår, anföra vi följande utdrag ur ett bref af en skotsk dam, en rösträttskvinna, som liksom sina kamrater nedlagt arbetet på rösträtt för att ägna sig åt olika former af barmhärtighetsverk. Brefvet afspeglar äfven en för kvinnorna i de stridande länderna typisk sinnesstämning.

Stobo, Peeblesshire (Skottland) dec. 1914.

VI GENOMLEFVA SÅDANA UNDERliga och hemska tider — man frågar sig ibland om det verkligen kan vara sant eller om man snart skall vakna upp och finna att allt varit blott en förfärlig mara. Man vågar icke låta sin inbillning stanna vid allt det ohyggliga, som sker vid stridslinjen, som träffar hvarje nation lika, på land och på vatten. Och nu kommer den förskräckliga kölden till, ty vintern har börjat och vi hafva haft snö och iskalla vindar sedan flera dagar. Det blir ibland riktigt pinsamt att lefva här så säkert och aflägset som vi göra det — man längtar så att taga sin del af lidandet och på något sätt hjälpa till att lindra nöden. Naturligtvis hafva vi belgierna — de hafva mött ett varmt välkommen och ett riktigt hem i detta land — och engelsmännen lära sig att välkomna och uppskatta utlänningar så som de aldrig hafva gjort det förr. När man tänker på Belgien, så saknar man helt och hållet ord — deras kung är världens hjälte — men ack, hvilken ohygglig tragedi är icke allt detta! Jag tänker på de lyckliga dagar jag upplefde i Bryssel och Spa — och nu — hela detta vackra land sköfladt — det är hjärtslitande!

Fröken Elsa Stenhammar.

Mrs B. har här en villa, som står tom och vi vänta snart 2 belgiska familjer — det skall bli riktigt ljufligt att få sköta om dem! Det finnes reden 30 familjer i Peebles och vi vänta många fler. Peebles är mycket lyckligt lottadt i att hafva tweed (tjockt ylletyg) fabriker, som äro så upptagna af beställningar för regeringen, att det knappast finnes någon arbetslöshet. Det lilla som finns, isynnerhet bland kvinnor och flickor, försöker jag att afhjälpa med en väns hjälp. Vi få beställningar af hvarjehanda slag, för trupperna eller sjukhusen, och använda de arbetslösa till att utföra dem. Tillsvidare går det mycket bra.

En annan sak, som oerhördt intresserar mig är satt i gång af Scottish Suffrage Federation. Det gäller att få ihop fältsjukhus och de äro helt och hållet "bemannade" med kvinnor — kvinnliga läkare, sköterskor, kokerskor etc. Vi hafva på mindre än en månad fått i hop nära 5,000 p. st. och 8 automobilambulanser och vi hafva nu 2 färdiga sjukhus, hvart och ett på 24 medlemmar, försedda med den mest fullständiga utrustning, Röntgenapparater o. s .v och af dessa går det ena till Serbien, det andra till Frankrike för att arbeta under det franska Röda korsets ledning. Vi hafva blifvit officiellt erkända af högkvarteret och skola kunna afsända båda våra sjukhus denna vecka. Och dessutom 2 kvinnliga läkare och 10 sköterskor att hjälpa en belgisk läkare, som har ett sjukhus i Calais, underlydande det belgiska Röda korset. Om pengarna fortsätta att flyta in, skola vi skicka ut flera sjukhus. Alla, som höra dit skola bära samma uniform — mörkgrå med uppslag i skottska färger samt med gråa filthattar, och med den beklädnaden hoppas jag de våra skola vara lika kända som hvarje annan kår. Deras namn är Skottska sjukhus för utländsk tjänst.

Fröken Elsa Stenhammars damkör i Göteborg. Anna Backlund foto.

FRÅN VÅRA KRIGSFOTOGRAFER

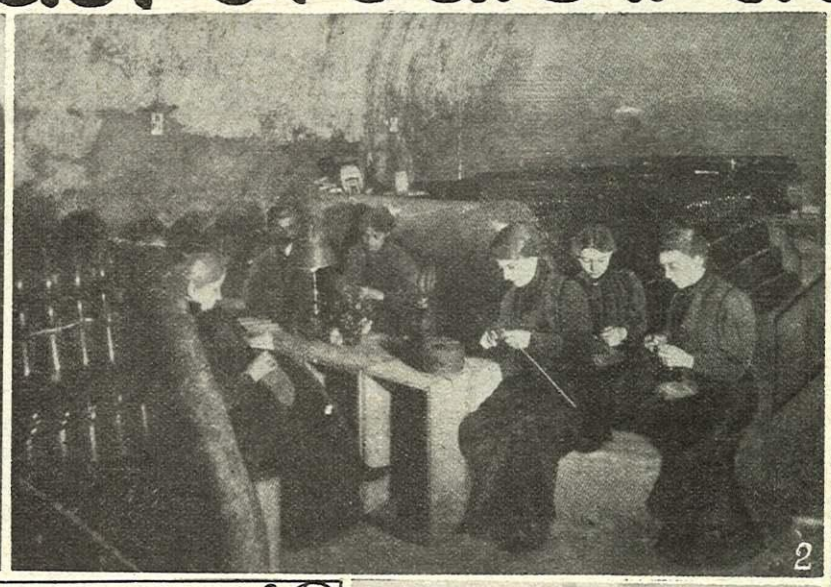

1. Fångna fransmän, som hjälpa hvarandra upp i ett tyskt transporttåg. 2. Kvinnor i Reims, boende i en vinkällare för att undgå verkningarna af tyskarnes bombardemang. 3. Franska krigsfångar, sysselsatta att tvätta sina persedlar. 4. Belgiska trupper bakom en barrikad af trästammar. 5. Dr. Elisabeth Lorenz i Wien, hvilken af kejsar Franz

Josef mottagit stora tapperhetsmedaljen för visad tapperhet i fält. Hon har nämligen varit sin make, hvilken är läkare, följaktig till den södra krigsskådeplatsen och hjältemodigt bistått honom vid en mängd operationer i olika lasarett. Då doktor Lorenz sedermera insjuknade förde hon honom öfver Karpaterna genom Ungern till Wien, en färd, som tog 19 timmar i anspråk. 6. Belgiska krigsfångar, som hämtat sina matportioner. 7. Typer från ett fångläger: araber, senegalskyttar, turkos, marokaner och zuaver. 8. Vid tyskarnes stormning af Nieuport genomborrade en granat en mur, men lämnade en bakom stående Kristusbild alldeles oskadd. 9. Fransmän besiktiga terrängen från en väderkvarn. 10. Engelsk skyttegraf.

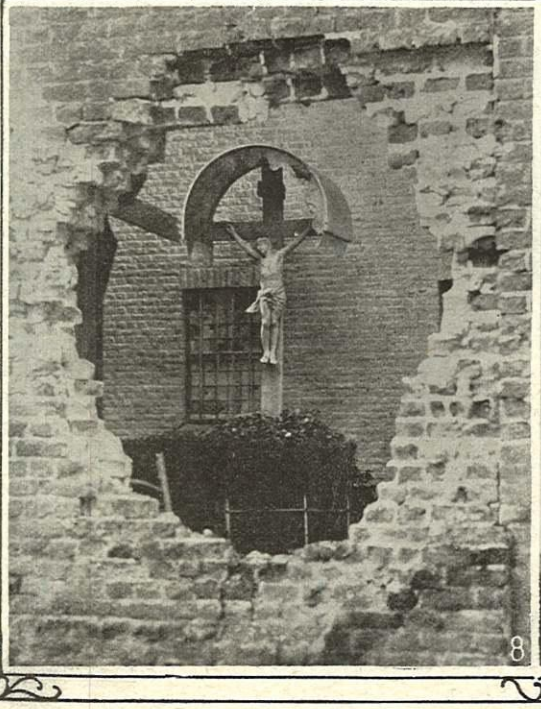

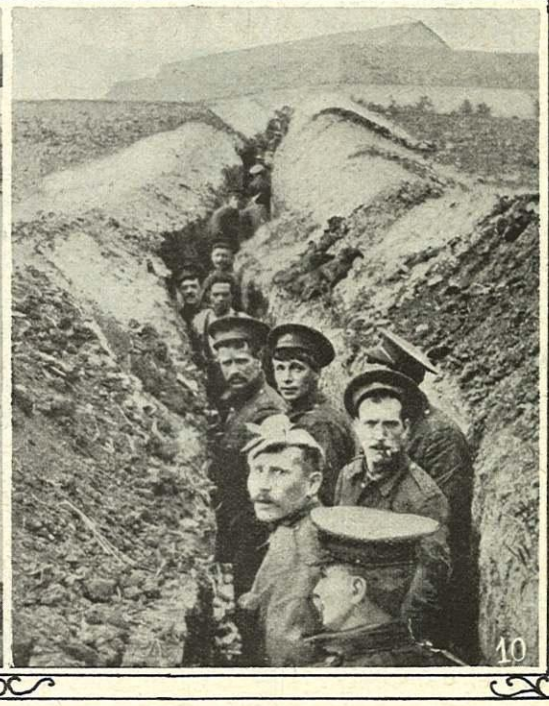

1. Photo-Bericht Hoffmann. 2. Berliner Ill. Gesellschaft foto. 3. A. Grohs foto. 4, 5. Berliner Ill. Gesellschaft foto. 6, 7. A. Grohs foto. 8—10 Berliner Ill. Gesellschaft foto.

POSTMUSEUM I STOCKHOLM

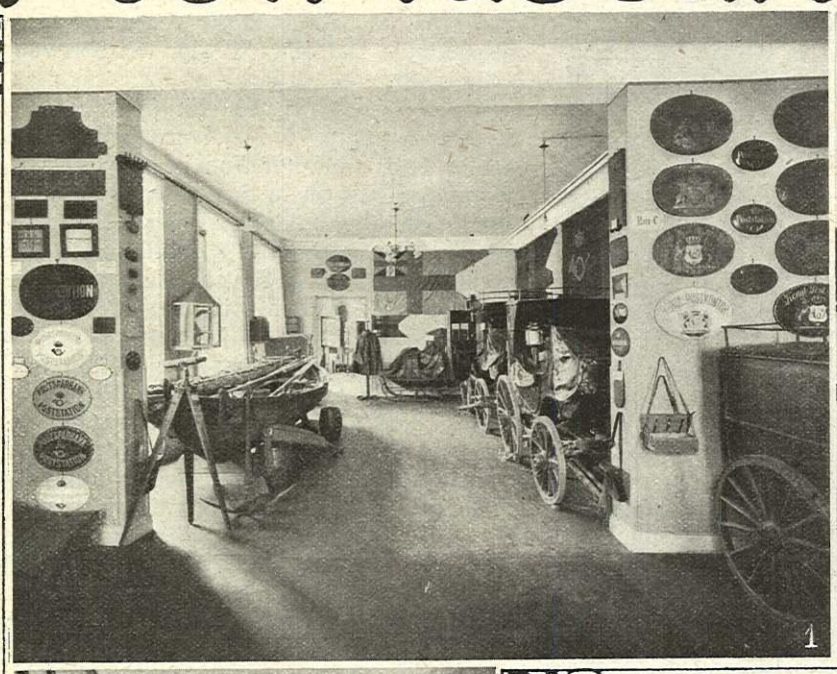

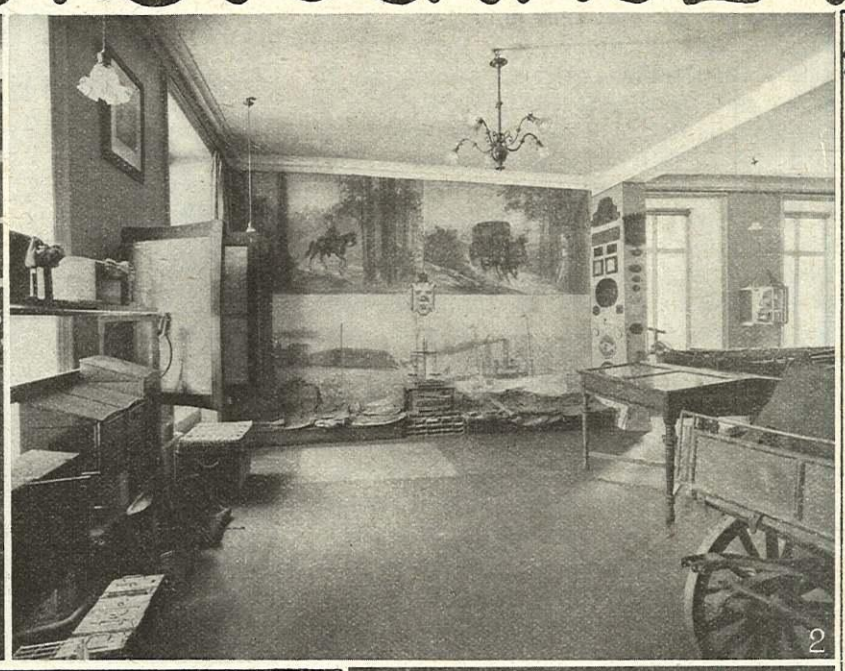

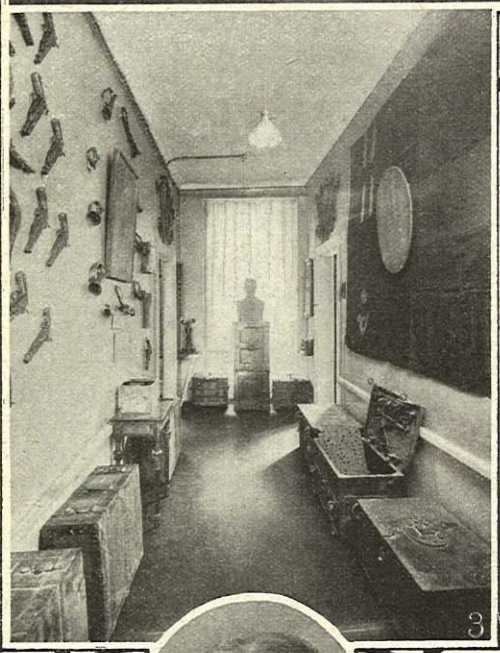

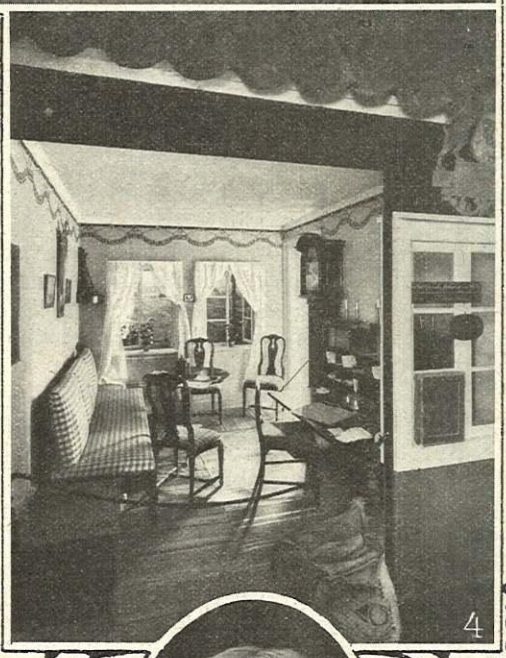

VÅRT POSTVÄSENDES UTveckling ur de allra primitivaste formerna för förmedling af tidender till det nuvarande väldiga maskineriet, ger en utgångspunkt så god som någon annan till studier af kulturförloppet i vårt land.

Postverket är väl ett af de verk, som först och snabbast ger utslag för alla förändringar i samhällsskicket och som sedan i sin tur genom sin gradvisa fullkomning mest synbart påverkar lefnadsvanor och skapar lefnadsbehof. Dess grad af utveckling, de former, under hvilka det skötes, bli också särskildt belysande för tiden.

Anledning till betraktelser i en sådan riktning ges vid ett besök å postmuseum i Stockholm och studium af dess sevärdheter.

Detta grundades år 1906 af nuvarande

1. Rum C. Postbåten "Simpan", diligenser och andra postfordon. 2. Rum E. Diverse föremål tillhörande postbefordringen förr och nu. 3. "Rustkammaren" med sablar, pistoler, posthorn, kassakistor m. m. 4. Ett postkontor från 1830-talet. (A. Blomberg foto.) 5. Kongl. Fältpost, modell till nyuppförda post- och telegrafhuset i Västervik m. m. 6. Ett modernt postkontor. 7. Friherre Joh. Rudbeck, sekreterare i Kgl. Generalpoststyrelsen. 8. Notarien Birger Lundell.

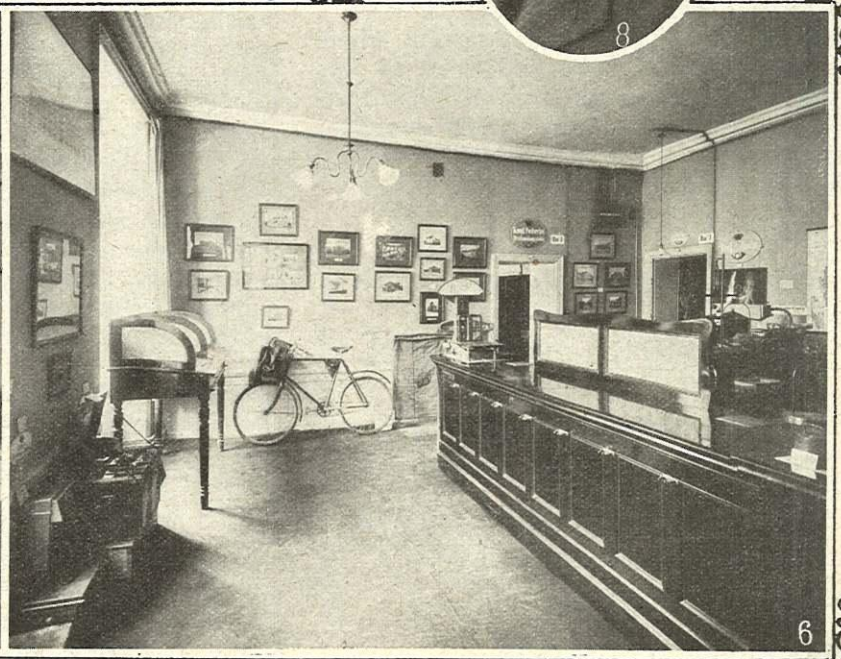

postdir. Lannge, och har under denna korta period kommit så långt, att dess samlingar afspegla postväsendets historia fram till det nuvarande ögonblicket och erbjuder en god motsvarighet till utländska postmuséer. Efter omdaning och utvidgning har det nu ånyo öppnats för allmänheten i en våning på 14 rum i gamla posthuset vid Lilla Nygatan 6. Tillsvidare är det blott öppet söndagar mellan 1 och 3, men detta är ju också stockholmarnas bästa museitid och lagom tilltagen för att man skall hinna öfverskåda muséets samlingar.

Den historiska afdelningen torde vara den, som har största utsikten att fånga lekmannens intresse, de gamla kassakistorna med sina väldiga lås, brefbehållaren af plåt, hvari posten under mera osäkra tider kringfördes, de vackra posthornen, som numera blott finnas kvar som emblem, men fordom förkunnade postens ankomst med glada melodier, postiljonernas gamla vapen, gamla postförordningar och allt sådant ge tillfällen till jämförande betraktelser mellan förr och nu. Så göra också de gamla diligenserna, som nu njuta sin museihvila, det idylliska postkontoret från början af 1800-talet, utanför hvilket finnes uppspikad en lista på alla dem, som fått bref med sista posten. Tänk, säger man, om något sådant skulle göras i våra dagar! Man erinras genom gamla posttaxan om den tid, då zontariff tillämpades på bref och genom postiljonernas marschroute från Stockholm till Göteborg, om frånvaron vid postbefordran förr i världen af allt fjäsk. Här finnas alla öfvergifna former af breflådor, stämplar och andra utensilier, och den första brefstämplingsmaskinen, en förebild till den nu använda, som drifves med elektricitet.

Modellsamlingen innehåller prof på alla de mångtaliga föremål posten nu till dags behöfver för att fungera. Vi se ett modärnt postkontor, en poststation, en fältpost, ja, renpost eller rättare en postren, som efter att i många år ha befordrat posten i Norrbotten med sin pulka gått den numera icke ovanliga vägen till museum. En afdelning innehåller en samling kuriosa: rånade och uppbrutna kassakistor, förolyckad och bärgad sjöpost, den yxa, som vid postmord förmedlat döden åt två brefbärare, försändelser med kuriösa utanskrifter, den första flygposten och mycket, mycket annat.

Utrymmet tillåter oss icke annat än att i förbigående nämna den stora svenska och utländska frankoteckensamlingen och den utländska afdelningen, som bl. a. visar uniformer och breflådor från främmande länder.

Museet står närmats under ledning af sekreteraren i generalpoststyrelsen, friherre J. Rudbeck. Ett nitiskt och intresseradt arbete för hopbringandet och ordnandet af dess samlingar har utförts af notarien Birger Lundell, den kände bibliofilen, som dessutom börjat arbeta med att upprätta en katalog öfver föremålen.

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Sophia Charlotta Ehrenpohl.

"Soeur Marie Catherine."

40 år som Birgittinernunna.

I DEN SVENSKA BIRGITTINERNUNNAN Sophia Charlotta Ehrenpohl, som nyligen aflidit i klostret Maria Hart i Weert, Holland, har i dessa dagar skrifvits åtskilligt. I sin död har hon blifvit föremål för en uppmärksamhet, som står i en egendomlig kontrast till den stränga afskildhet, i hvilken hon lefvat nu i fyrtio år inom murarna af samma lilla kloster. En gång förut har dock den svenska publiken haft tillfälle att lära känna Sophia Charlotta Ehrenpohl, nämligen genom en utförlig biografi, som stod att läsa i Idun år 1900. Skildringen var skrifven af Fanny Cederblad, som, skref den biograferade senare själf, "uppfattat mitt lif tämligen som verkligheten varit". Den lämnar i någon mån en förklaring på gåtan, hvarför en ung svensk flicka ur protestantisk familj, konstnärligt begåfvad och icke utan framgång i sina akademistudier med alla möjligheter att bryta sig en bana, kunde komma därhän att ta slöjan i den stränga birgittinerorden. Beslutet bottnade i en tidigt visad medfödd dragning mot det kontemplativa lifvet, och sedan den unga flickans fantasi inriktats på katolicismen, som också tilltalade hennes estetiska sinne, tedde sig för henne hvarje tilldragelse i hennes lif som en gudasänd maning att öfverge världen. Till sist blef dragningen så stark, att den öfvervann allt inre och yttre motstånd, Lotten Ehrenpohl försvann från världen, och i Maria Hart började soeur Marie Catherine sitt 40-åriga nunnelif, som nu afslutats. Under dessa år har hon ägnat den tid, som klosterandakten lämnade öfrig, åt kyrklig målning och textilkonst, hon utförde beställningar, som kommo hufvudsakligen från andra birgittinerkloster och bidrog sålunda att arbeta tillsamman de för klostret nödvändiga penningmedlen. Hon undervisade äfven noviser och nunnor i samma arbete. Vid ett par tillfällen har hon utfört arbeten åt påfven i Rom och därför mottagit hans erkännande.

Det är en utomordentligt sympatisk bild man får af soeur Marie Catherine genom nyssnämnda skildring till stor del skrifven af henne själf.

Hon är vidsynt: så förvånar hon sig ej öfver andra människors fördomar mot klosterlifvet, själf har hon ju fått öfvervinna så många, och de få ord, genom hvilka hon söker visa att ett kloster, trots det dess invånare lefva afskilda i ett stilla bönelif eller just därför, kan bli en andlig rikedomskälla för sin ort äro präglade af en värdig och fördjupad lifssyn. Vi återger dem här såsom typiska för hennes lifsuppfattning:

"Är det väl längtan efter förströelse, som drager traktens invånare till samtalsrummet i klostret, inom hvars murar nyheter äro så sparsamma? Vårt kloster är fattigt och vi måste själfva arbeta för att lefva. Således är det ej mängden af rikliga gåfvor, som kallar människorna hit. Måhända är det tröstens ord man söker, ett uppriktigt deltagande, ett oegennytigt råd, en maning att för ett ögonblick höja blicken öfver mänsklighetens sorger. Måhända längtar man att känna vissheten om att en värld finnes, som vi ej se? Ja — man söker detta instinktmässigt hos dem, hvilka afskilda från världen, kunna djupare intränga i andelifvets mysterier och klarare se människans mål."

Hon är ödmjuk, hon talar om sin målning utan pretentioner, hon vet mycket väl, att det är inga konstverk hon utför, och det stränga klosterlifvet med böner, fastor och vakor omtalar hon utan förhäfvelse, "vi ha dock i det hela mera ro än mången gift kvinna ute i världen", anmärker hon. Hon är resignerad: "jag är bland dem, som tacka Gud för både mot- och medgång", säger hon. "Hvad jordisk lycka är, vet jag ej, än mindre hvad olycka innebär".

Att hon icke fick göra något direkt för att verka för sin orden i den heliga Birgittas fädernesland och hennes eget, har nog varit henne en sorg. Birgittinerklostret i Vadstena blef aldrig mer än en from önskan, och soeur Marie Catherine måste lefva och dö i främmande land.

Under hennes sista lefnadsmånader nådde världskriget, som raserat så många andra fridsamma kloster, nästan fram till portarna af hennes tillflyktsort. Skyddade på Hollands neutrala mark kunde, så har den aflidne berättat i bref till släkten i Sverige, nunnorna i Maria Hart på afstånd iakttaga strider mellan belgiska och tyska trupper. Krigets fasor, som lifvets strider föröfrigt, behöfde dock soeur Marie Catherine endast betrakta genom kikare, de kommo henne aldrig närmare, och nu har hon i behaglig tid måhända, ty hvem vet hvilka öden, som vänta Maria Hart, ingått i den eviga hvilan.

Klostret Maria Hart i Weert. (Den med tornspira försedda byggnaden.)

Unga hjärtan.

Vid Iduns dramatiska täfling prisbelönad sällskapspjes

af *Hildur Brettner.*

(Forts o. slut.)

RITA
(kommer tillbaka, fortfarande upprörd).
Lisen, gå nu, men bed herr Weiss komma upp, säg att jag vill tala med honom, men strax.

LISEN.
Ja, fröken. *(Hon går ut till höger).*

RITA *(går af och an.)*
Att se honom kyssa henne, se honom se på henne så där — nej, jag måste bort, långt bort, detsamma hvart. *(Det knackar på dörren, hon springer fram.)*

HERR WEISS
(i nattrock med patiencekort i handen).
Hur är det fatt?

RITA *(drar honom med sig).*
Jo du måste hjälpa mig att få resa.

HERR WEISS.
Ingenting annat — och för det höll Lisen på att skrämma slag på mig. Jag skulle just lägga ut min patience.

RITA.
Ingenting annat —? Förstår du inte —

HERR WEISS.
Du får tala med Stjernman, att han tar lilla vagnen och fuxarna. *(Han sätter sig på chäslongen.)* Ha, ha, dessa flickor — sådana aprilväder.

RITA.
Tror du jag vill resa till Alnäs?

HERR WEISS
Ja, hvart eljes?

RITA.
Äh, du förstår inte, du måste hjälpa mig komma bort härifrån — för alltid.

HERR WEISS.
Jaså — är det så nu igen.

RITA.
Ja, jag kan inte vara här — ser du, de komma att förlofva sig endera dagen — i morgon eller i öfvermorgon.

HERR WEISS.
Såå — och det har blifvit bestämdt alldeles nyss — sen jag var här uppe.

RITA *(sätter sig bredvid honom).*
Du är så hjärtlös, som kan skämta — jag har fått veta det, förstår du.

HERR WEISS.
Jaha — och det är förstås också alldeles säkert — Gunnar sade eljes nyss att —

RITA.
Hvad att —?

HERR WEISS.
Äh — bara att han också hade — hufvudvärk.

RITA
(ser ett ögonblick forskande på honom. Sedan som förr). Jaså — men det hör ju inte hit.

HERR WEISS.
Nej, det har du rätt i — Och nu tänker du resa. I kväll?

RITA.
Ja, helst — jag måste bort härifrån innan de bli förlofvade — jag kan inte se honom kyssa henne.

HERR WEISS.
Nä nä, det vore nog obehagligt. Men lugna dig, stumpan, *(Han stryker henne öfver håret.)* det är ingen fara.

RITA.
Ingen fara — då hjärtat vill gå sönder, är det ingen fara då.

HERR WEISS.
Vill det verkligen gå sönder?

RITA.
Ja, bara jag tänker på det.

HERR WEISS.
Då ska du inte tänka på det då, det är att riskera för mycket.

RITA.
Du bara skämtar — du förstår mig inte.

HERR WEISS.
Jo, jag förstår dig visst, barnet mitt, så innerligt väl.

RITA.
Men då är det styggt af dig att inte vilja hjälpa.

HERR WEISS.
Jo, jag vill visst hjälpa dig. Hur ska vi nu ställa det — vi få visst ta och titta efter i korten ett slag.

RITA.
Inte kan du se någonting där. *(Hon lutar sig tillbaka sentimentalt suckande.)* Jo, se efter hur det blir för Maj och Gunnar.

Sancta Birgitta. Oljemålning af Sophia Charlotta Ehrenpohl. — Hennes sista arbete.

HERR WEISS.
Ja, det ska jag göra. *(Han lägger ut korten.)* Nej, ser du, det här är alldeles uppåt väggarna — de gräla hela tiden.

RITA *(stött).*
Hvar står det? Gunnar grälar aldrig, det är han för nobel till.

HERR WEISS.
Men om han blir tvungen för att försvara sig. Men ser du där nere — det är ju för bedröfligt — där skiljs de åt.

RITA *(upplifvad).*
Skiljs de? Hvar ser du det?

HERR WEISS *(pekar bland korten).*
Men så i detsamma försvinna de båda två.

RITA *(muntert).*
De ha kanske ätit upp hvarandra.

HERR WEISS.
Men det är ju inte försvarligt af oss att tillåta att —

RITA.
Att de äta upp hvarandra.

HERR WEISS.
Nej, att de alls få hvarandra.

RITA *(rifver plötsligt samman korten).*
Nej, hur kan vi sitta och skämta så här, då verkligheten är så ryslig. *(Hon lutar sig tillbaka. Ser drömmande framför sig.)* Nu dansa de snart där borta. Vet du hvad Gunnar sade på promotionsbalen?

HERR WEISS.
Nej, hvad sade han?

RITA.
Jo, — att ingen kan dansa boston som jag. Maj dansar inte alls boston.

HERR WEISS.
Ja, inte förstår jag mig på karlen, hur han kan välja så dumt, ta en som inte kan dansa boston, då han kan få en som kan.

RITA.
Nu är du inte allvarsam igen. *(Hon sitter som förr.)* Säg, tror du, att man får bli hvad man vill, då man är död?

HERR WEISS.
Hm — det beror väl på det.

RITA.
Då skulle jag vilja bli en hämpling, som flöge ut och in genom fönstret — en tam hämpling, som han matade ur hand.

HERR WEISS.
Men om vintern då, när han har fönstret stängdt.

RITA.
Då skulle jag vilja vara isblommor på rutan.

HERR WEISS.
Det var då måttliga pretentioner du har.

RITA.
Jag skulle vara så nöjd så.

DOKTOR EBBE.
(kommande i dörren till höger, stannar plötsligt då han ser dem. Herr Weiss märker honom men ej Rita).

HERR WEISS.
Du tycker allt rysligt mycket om honom då.

RITA.

Tycker om — det är ett afskyvärdt ord.

HERR WEISS.

Såå.

RITA.

Jag tycker om tant och Karin och Ajax och dig — men jag tycker inte om Gunnar.

HERR WEISS

Nej, visst, du älskar honom.

RITA *(härmar honom).*

Nej, jag älskar honom inte. *(Med värme.)* Jag älskar honom — det är skillnad det du.

DOKTOR EBBE

(kommer fram, räcker armarne emot henne).

Ja, det är en gudomlig skillnad, Rita.

RITA *(springer upp).*

Gunnar —!

HERR WEISS *(smyger ut till höger).*

DOKTOR EBBE *(emot Rita).*

Skrämde jag dig? Ni talade naturligtvis om — Karl Gustaf.

RITA *(halft snyftande).*

Ja, det gjorde vi.

RIDÅ.

FRÅN SCENEN OCH ESTRADEN

HUR LIK SIG I SITT INNERSTA väsen är icke människan hvarhälst han än lefver och bor. Det är egentligen bara ansiktstypen, språket, dräkten, de yttre sedvänjorna, som draga gränsen mellan individerna i norr, söder, öster och väster. Men går man dem inpå lifvet och följer deras tankar och handlingar, blir det hastigt uppenbart, att den svenske Andersson, den tyske Vogel, den franske Durand, den österrikiske Petermayer o. s. v. äro som stöpta i samma form. Deras böjelser, fördomar, lidelser, plus alla andra karaktärsegenskaper, stämma förvånansvärdt väl, eller det är kanske riktigare att säga naturnödvändigt öfverens.

Därför finner sig åskådaren med lätthet tillrätta inför den bild af envis viljekamp, som upprullas i Karl Schönherrs folklifsskildring från Tyrolen, "Guds gröna jord", hvilken var Svenska teaterns första nyhet för året. Den gamle Grutz, ägaren af Grutzgården, är en sådan där gammal människoek, som inga stormar lyckats slå till marken. Han borde egentligen ligga i grafven, så att hans snart femtioårige son, en genom faderns tyranni kuschad och vingbruten människa, ändtligen finge komma till styret. Men gubben Grutz går inte åt, inte ens när han blir sparkad i bröstet af en häst; efter en halfårs lång strid mot sjukdomen kryar han till sig igen till allas harm, och hans sega kraft triumferar som förut.

Frånsedt någon stagnation i det rent dramatiska är denna "lifvets komedi" genomgående intressefylld, och figurskildringen äger en otvifvelaktig äkthet. Såväl hufvud- som bipersoner äro väl tillgodosedda med drag, som göra dem lefvande och fängslande. Härtill kom å Svenska teatern ett förträffligt utförande — något, som man visserligen är bortskämd med, då det gäller denna scens artistensemble, men som det ej dessmindre är en tillfredsställelse att konstatera. Herr Gunnar Klintberg, som spelade gamle Grutz, hade äfven öfverflyttat stycket till svenska och satt det i scen — alla tre funktionerna väl balanserande hvarandra.

Programmet försvann emellertid från affischen efter blott några få föreställningar och efterträddes af ett österrikiskt eller ungerskt lustspel

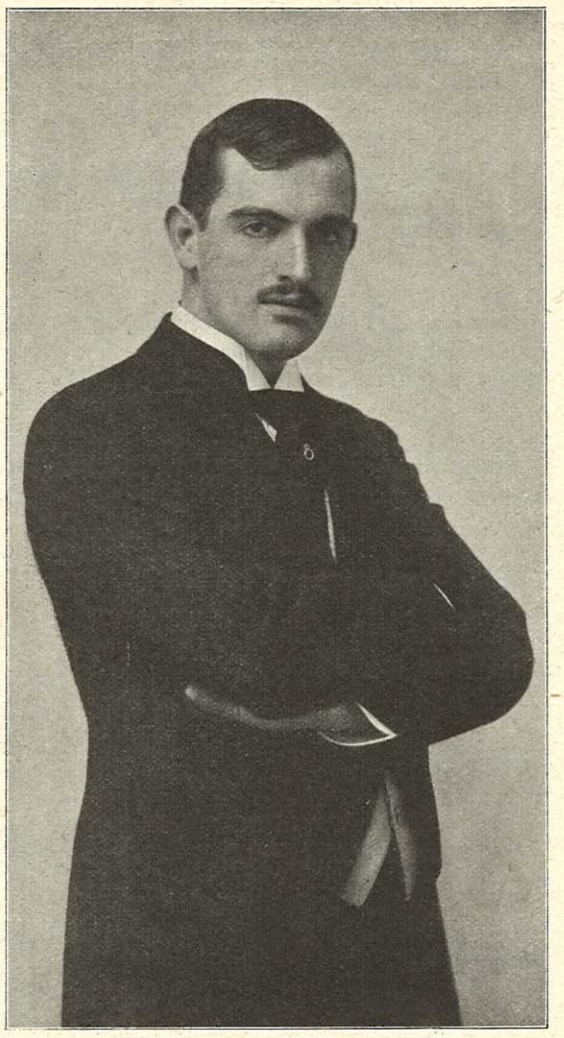

Fridtjof Backer-Gröndahl.

"Hallå!" af Emerich Földes. Motivet: en mycket erotisk husarlöjtnants passion för en kvinna, som till en början blott är en röst i hans telefon, för att sedan personligen uppenbara sig nattetid i hans hem, men då blir emottagen med misstro och behöfver tre rätt långa akter för att öfvertyga honom om sin identitet, är originellt funnet och ställvis genomfördt med både esprit och människokunskap. Stycket saknar dock enhetlig stil, svänger mellan lustspel och skådespel och sjunker ibland ned till det banala. Fru Brunius spelade den mystiska kvinnan och var i vissa scener ypperlig, i andra återigen famlande och teatralisk, hvilket närmast är att tillskrifva rollens onatur. Herr Brunius gjorde roligt en löjtnantstyp, men herr Bryde, som fått den manliga hufvuduppgiften på sin anpart, larmade och sprang kring scenen, utan att med dessa fysiska kraftansträngningar lyckas skapa bilden af en ung eldig älskare, som är martyr för sin passion. En ung man, som fallit offer för en så singulier kärlekshistoria, undgår icke gärna att i vissa moment bli en smula komisk, men herr B. gjorde rollen grafallvarlig från början till slut, hvilket den ej vann på.

Vasateaterns fars, "Nattfrämmande", af Fritz Friedemann-Frederich, behöfver icke många ord. Dess tyska ursprung röjer sig snart; den är omständlig och bråkig, ytterst sparsam på kvickhet, men äger här och hvar en situationskomik, som lockar till löje. Fru Winnerstrand och hr Victor Lundberg sätta färg på hufvudrollerna, och de ha som kändt goda kulörer på sina paletter.

"Fröken Trallala" är det muntra namn, som nu lyser på Folkteaterns affischer och ej torde komma att försvinna därifrån i brådkastet. Detta stycke har också tyskt ursprung, men är sin pendang på Vasateatern olik i så måtto, att det bygger på en hel del sångnummer, hvars musik af Jean Gilbert är lätt och pikant. Fröken Anna-Lisa Lindzén dansar och sjunger med fart och godt humör i hufvudpartiet, sekunderad af hr Hedlund, som också visar sig ha höga betyg i Terpsichores konst, hvaremot fru Musica och han inte äro fullt så starkt lierade med hvarandra.

Oscarsteatern konkurrerar nu med Södra teatern. Men de kunna taga saken kallt däruppe vid Mosebacke torg — de behålla tvifvelsutan trumfen på hand. "Har du sett Bengtzén?" blir ingen farlig medtäflare, om de inlagda kvickheterna och kupletterna skola fälla uslaget, ty de äro billigaste realisationsvara i den anonyma affär, hvarifrån de leda sitt ursprung. Herr Barcklind gör i alla händelser en verklig karaktärsfigur af vännen Bengtzén, fröken Elna Gistedt och herr Fredriksson dansa bedårande — Fokin och Fokina behöfva inte komma hit vidare — och uppsättningen med amazoner och marslandskap fägnar ögat. Uppmärksammas bör äfven fru Leijman-Uppströms roande imitationer af kända scenartister. Men sedan är de också jämnt slut.

*

Kammarmusikföreningens konsert nummer fyra lämnade ett godt och ljust intryck. Där förekom en kvartett i F-dur af Maurice Ravel, fransysk, elegant och känslig, romanssång utförd af fru Fredy Juel och till slut en Beethoven-komposition, op. 18, som gaf aftonen dess harmoniska afslutning.

Maikki och Selim Palmgrens svensk-norska musikafton hade blott till en del fyllt Vetenskapsakademiens hörsal med åhörare, men dessa fingo också i fullt mått njuta af en ypperlig romanssång och ett fint och distinkt pianospel. Både de svenska och norska tondiktarna erhöllo en temperamentsfull tolkning; intet af de olika stilarterna gick förloradt.

Konsertföreningen blef som elektriserad af sin nye dirigent, kapellmästare Georg Schnéevoigt, hvilken anfört de två senaste torsdagskonserterna. I den första dansade Mozarts ljusa skälmska rytmer sida om sida med Beethovens mera lidelsefulla och energiska och i den senare brusade Berlioz' symphonie fantastique, brytande sina våldsamma tonvågor mot stråkorkesterns smekande klanger i en Introduktion och Allegro af Edvard Elgar. Ett sprittande lifligt, scherzo L'apprenti sorcier af Paul Dukas afslöt programmet. De båda konserterna med sina vidt skilda tonkaraktärer gåfvo dirigenten tillfälle att ge ett nytt prof på sin stora anpassningsförmåga och sina djupa insikter i såväl klassisk som modern tonkonst.

På Kgl. teatern, där repertoaren nu en längre tid ej utmärkts af några nyheter, framföres i slutet af veckan Meyerheers "Hugenotterna" i ny instudering och i ny dekorativ ram. Alltså en premiär... eller så godt som åtminstone.

ARIEL.

*

Fridtjof Backer-Gröndahl kommer inom kort åter att konsertera i Stockholm. För den som har sinne för de upphöjda värden musiken kan skänka människosjälen är det en högtid att höra denne pianist, som förenar fängslande poesi och innerlighet med stolt och djupt allvar och ett oemotståndligt medryckande, temperament. Tekniska svårigheter tycks ej finnas till för honom, men tekniken är aldrig mål utan blott medel. Han är med ett ord, en äkta konstnär och på samma gång för han naturfriskheten med sig in i konsertsalen.

Ett lotteri, som bör beaktas.

DET HAR VISAT SIG ATT i tryckta tider med knapp penningtillgång lusten att pröfva lyckan i ett lotteri snarare ökas än minskas. Vi tro att äfven det lotteri, som i dagarna anordnats i Stockholm, Regeringsgatan 9, af ledarna för Lillsjönäs Barnkoloni, skall dra fördel af denna svenskarnes tendens att anförtro sin lycka åt slumpen. Man kan därvid räkna på två fakta. Dels äro vinsterna värdefulla och lockande, alla, från den stora hufuvdvinsten: fullständig bosättning till fyra rum, kök och jungfrukammare ner till den minsta skål eller enklaste smycke, af svensk tillverkning och till stor del på beställning utförda af konstnärer och konsthandtverkare, som härigenom beredts tillfälle till en mer än någonsin välkommen arbetsförtjänst. Dels går inkomsten till ett mycket behjärtansvärdt ändamål. Lillsjönäs Barnkoloni är nämligen en på frivillighetens väg åstadkommen påbyggnad på hjälpklasserna för mindre utvecklade barn vid Stockholms folkskolor, där deras utbildning fullföljes, där de lära landtbrukssysslor och husligt arbete och där deras möjligheter tillvaratagas att försörja sig med ett plikttroget arbete.

P. M. för hrr affärsmän.

VINSTEN ÖKAS GENOM

kundkretsens utvidgning. Den billigaste, snabbaste och säkraste vägen att nå nya kunder är

EN ÄNDAMÅLSENLIG ANNONSERING

i därtill lämpliga organ. En annons

I IDUN

har icke blott värde för dagen: den faller i ögonen på köpare än längre tid, ja, i tusentals fall hela året. Landets mest erfarna annonsörer annonsera också därför regelbundet i IDUN.

SJU

dagar i veckan läses en annons i

IDUN

I **Iduns Hjälpreda för Hemmet** läses under rubrik "Om hudens vård":

"— — Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — — — Mot finnig och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — — —".

Gahns Borax Benzoë tvål

har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

VECKAN 31 JAN.—6 FEBR. 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; strömmingsflundror med pressad potatis; mjölk; kaffe eller te med gifflar. Middag: Kokt piggvar med hollandaise; kalfstek i ugn med legymer och salader; mosspudding med biskvier.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; omelett i form; kaffe eller te. Middag: Selleripuré med rostadt bröd; gädda, stekt i filéer, med pressad potatis.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; fisk (rester från måndag) med ägg och ris; mjölk; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kålrotspudding med tomatsås; nyponsoppa med vispad grädde och skorpor.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; pannstekt sill med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Pudding af kalfstek med murkelsås och potatis; lingonpäron med grädde.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckkorf med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Ärter med fläsk; tunna pannkakor med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sillsalad med skarpsås; kaffe eller te. Middag: Sjömansbiff; katrinplommonkräm med mjölk.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; lappsko med rödbetor; mjölk; kaffe eller te. Middag: Paneradt fläsk med potatismos; hafresoppa med grädde.

RECEPT:

Mosspudding (f. 6 pers.). 4 äggulor, 1 1/2 dcl. scherry, 120 gr. socker, skal och saft af 1 citron, 5 blad gelatin, 3 msk. varmt vatten, 3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Äggulorna, vinet, sockret, det finrifna citronskalet och citronsaften blandas i en kastrull och vispas, tills sockret smält. Krämen får därefter sjuda öfver elden, under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig, då den aflyftes, och vispningen fortsättes, tills krämen är kall. Gelatinet sköljes i kallt vatten och upplöses i det varma vattnet. Grädden vispas till hårdt skum. Först tillsättes gelatinet i krämen, och därefter nedröres grädden försiktigt. Massan fylles i vattensköljd och sockerbeströdd form och får stå på is 3—4 tim. Då puddingen skall serveras, lossas den från kanten med en spetsig knif, uppstjälpes på flat glasskål med tårtpapper och garneras med biskvier.

Selleripuré (f. 6 pers.). 2 sellerier, 3 msk. smör (60 gr.), 2 lit. efterbuljong, 4 msk. mjöl (40 gr.), salt, cayenne, 2—3 msk. scherry, 2—3 äggulor.

Beredning: Sellerierna sköljas, skalas och skäras i små bitar. — Ett halft selleri fråntages och skäres i tärningar, hvilka kokas i saltadt vatten och serveras i soppan. — Resten brynes i hälften af smöret, en lit. af den kokande buljongen spädes på och sellerierna få koka tills de äro riktigt mjuka, hvarefter de passeras. Resten af smöret fräses med mjölet 2 min, purén och återstoden af buljongen spädas på, och soppan får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna och vinet. Äggulorna vispas upp i soppskålen, purén hälles i under vispning och serveras med rostadt bröd.

Gädda stekt i filéer (f. 6 pers.). 2 gäddor på 750 gr. st., 1 msk. salt (15 gr.), 1/2 ägg, 3 msk. fint stötta skorpor.

Till stekning: 4 msk. smör (80 gr.), 3 dcl. fiskbuljong (kokt på hufvud och ryggben), 1 tsk. salt (5 gr.), 2 dcl. tjock grädde.

Beredning: Gäddorna fjällas ej, rensas, skäras i filéer och ryggbenet jämte alla småben borttagas. Filéerna läggas med skinnsidan mot skärbrädan och köttet skäres från skinnet med en spetsig knif. Filéerna gnidas därefter med saltet och få ligga 1 tim., torkas ånyo, penslas på båda sidor med det uppvispade ägget och beströs med stötta skorpor. En aflång fiskform med lock smörjes med hälften af det kalla smöret, filéerna läggas i med den tunna sidan mot en tjocka, så att de ligga jämnt, resten af smöret lägges i flockar ofvanpå, buljongen och grädden spädes på. Locket sättes på formen och fisken stekes omkr. 20 mn. i varim ugn. Serveras med pressad potatis.

Pudding af kalfstek (f. 6—8 pers.). 4 hg. stekt benfritt kalf- eller hönskött, 1 hg. rått, benfritt kalfkött, 2 hg. brödpanad, 3 msk. smör (60 gr.), 4 ägg, salt, hvitpeppar, 1 msk. finhackad portug. lök, 1/2 msk. smör (10 gr.) till löken, 5 dcl. grädde.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Det stekta köttet hackas fint, det råa males 3 ggr. genom köttkvarn och blandas med det stekta. — Det råa köttet kan uteslutas, men puddingen får finare smak om det användes. — Panaden brynes lätt i 1 msk. af smöret, lägges i ett fat och det kalla smöret iblandas genast. Därefter iröres äggulorna, en i sänder, jämte kryddorna och den finhackade löken, fräst i smöret. Köttet blandas väl med panaden och så mycket grädde tillsättes, att färsen blir som en tunn gröt. Sist nedskäras de till hårdt skum slagna ägghvitorna. Massan hälles i en smord och brödbeströdd form och gräddas i vattenbad i ugn, omkr. 1 tim. Puddingen kan äfven kokas i vattenbad ofvanpå spisen, men formen måste då vara försedd med tätt lock. — Serveras med murkelsås och potatis.

Murkelsås (f. 6 pers.). 15 gr. torkade murklor, 1/2 lit. kallt vatten, 2 msk. smör (40 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 5 dcl. köttsky, 1 dcl. murkelspad, salt, hvitpeppar.

Beredning: Murklorna sköljas och få ligga i rikligt med vatten några tim. De påsättas i det kalla vattnet och få koka, tills de äro mjuka, eller omkr. 1/2 tim., då de hällas upp i durkslag och spadet tillvaratages. Svampen skäres i små tärningar, hvilka fräsas i smöret tills det blir klart, hvarefter de klämmas upp med en sked och smöret fräses med mjölet 2 min. Köttskyn och murkelspadet spädas på och såsen får koka 5 min., den frästa svampen lägges i och såsen afsmakas med kryddorna.

Lappsko (f. 6 pers.). 1/2 lit. potatis, 1—2 dcl. buljong, rester af kokt, rimmad skinka eller oxbringa samt ox- eller kalfstek (omkr. 1/2 lit. finskuret kött), salt, hvitpeppar.

Beredning: Potatisen råskalas, kokas mjuk, mosas sönder med gaffel och spädes med den kokande buljongen. Köttet blandas i, anrättningen afsmakas med kryddorna och serveras som frukosträtt.

Hafresoppa med grädde (f. 6 pers.). 1 1/2 dcl. vanliga hafregryn (12 gr.), 2 1/4 lit. vatten, 75 gr. sultanrussin, 2 msk. socker (30 gr.), 1 tsk. salt (5 gr.), 3 dcl. tjock grädde.

Beredning: Grynen sättas på i det kalla vattnet och få koka 1 1/2 tim., med tätt lock, utan att spädas. — Russinen sköljas väl i ljumt vatten, kokas i 2 kkp. vatten, tills de äro mjuka, fullt utsvällda och klara. — Grynen passeras genom hårsikt, den passerade soppan uppkokas ånyo med salt och socker, russinen läggas i och soppan afsmakas noga. Serveras med grädden, vispad till hårdt skum.

Säsongens Dansmelodier

Tre moderna danser

Prisbelönade i tidningen IDUN:s musikaliska täfling

1. "Jag ville, jag vore." Valse Boston af John Schönning.
2. Irene. Tango af Adolf Englund.
3. Klappande hjärtan. One Step af Adolf Englund.

Iduns expedition Stockholm

Pris 50 öre

För halsäsongen!

Mot endast **50 öre** i frimärken eller postanvisning erhålles detta musikhäfte **portofritt** från

IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM.

"R. C. 28 LENNART"

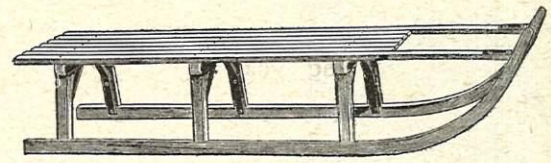

Stark välgjord kälke af fern. björk.

75 cm.	85 cm.	100 cm.	115 cm.
Kr. 3: 75	Kr. 4: 25	Kr. 5: —	Kr. 6: 50

A.-B. NORDISKA KOMPANIET
Sportafdelningen STOCKHOLM Regeringsgatan

Är magen i oordning använd då Apoteket Vasens Laxérmarmelad Är ett behagligt och effektivt afföringsmedel. Pris 1 kr. per ask. Finnes å alla apotek.

ARI-MAN

Alla som själfva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen **Chinalack.** Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Erhålles hos alla färghandlare.

Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Ferrin

Fås på apoteken

Bästa järnmedel

Utmärkt styrkande.
Apoteket Lejonet, Malmö.

GAS-SPISAR

UTHYRAS FÖR 75 ÖRE PER MÅNAD

GASVERKETS UTSTÄLLNING

KUNGSGATAN 54.

STHLMSTEL. 6032 RIKSTEL. 2893

ORIGINAL SINGER SYMASKINER

Världsberömda.

SINGER C:o

SYMASKINS AKTIEBOLAG

Filialer på alla större platser.

Kungariket Sachsen

Technikum Mittweida

Direktör: Professor **A. Holzt**

Högre tekniskt läroverk för elektro- o. maskinteknik. Sälda afdeln. för ingeniörer, tekniker o. verkmästare. Elektrot. o. maskin-laboratorier. Läroverkstäder. Äldsta o. mest besökta Inst. Progr. etc. gratis genom sekretariatet.

Med

12,877 ex.

har

Afton-Tidningens postupplaga ökats på 1 1/2 år.

Därigenom har tidningen blivit den mest spridda eftermiddags- och kvällstidningen i Stockholm. **Lösnummerförsäljningen** och **prenumerantantalet** i Stockholm har flerdubblats på samma tid.

Och är således numera

AFTON-TIDNINGEN

en av Sveriges mest lästa tidningar. Trots dessa ökningar bibehållas de gamla synnerligen låga annonspriserna.

Annonsera!

Damer af värld

böra se till, att kroppens smidighet städse bibehålles. Bäst sker detta gen. dagl. gymnastik med hjälp af gymn.-häfstången »Ideal». — Levereras passande öfverallt. Standardstorleken, afsedd för upptill 950 mm. dörrvidd, kostar endast **Kr. 6:— fraktfritt** mot efterkr. Prospekt på begäran.

Th. P. Pålsson, Stockamöllan.

Prenumerera på Idun!

För platssökande

och dem som önska tjänare är

Eskilstuna-Kuriren

förnämsta annonsorganet inom Norra Södermanland och Västra Västmanland. Alla öfriga annonsörer träffa äfven genom Eskilstuna-Kuriren den största publiken i dessa trakter. Fast upplaga 12,600 ex.

Vantar & Strumpor MED Lejon MÄRKET!
FÖRSÄLJAS
I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS-MANUFAKTUR-
& KORTVARUAFFÄRER

SVAR

N:r 12. Se här beskrifning på god, gammaldags glögg. Brännvin slås i en panna, däri lägges sönderbruten kanel, rensad kardemumma, kryddnejlikor, ej så litet russin, ett par fikon, några bittermandlar och ett par förvällda och rensade pomeranskal. Lock lägges på kastrullen, som ställes på elden, tills brännvinet är varmt, då den lyftes på ett fat, locket borttages, och ett halster sättes öfver pannan. På halstret lägges (till en liter brännvin) ett par hekto hvitt socker, hugget i mindre stycken. Brännvinet påtändes och får brinna en stund, hvarunder man rör däri med en silfversked. Vill ej allt sockret smälta genom lågan, öses litet af glöggen därpå. Efter en stund släckes lågan med ett lock. Glöggen serveras varm eller kall. I stället för brännvin kan man använda konjak.

Bål. 4 pomeranser skalas väl, skäras i klyftor och läggas i en skål. En butelj hvitt vin slås därpå, och det får stå att draga öfver natten. ½ kg. toppsocker kokas med en liter vatten, och sedan denna lag kallnat, ihälles 3 flaskor franskt vin jämte det som aftonen förut slogs på pomeranserna. Vill man, när drycken skall serveras, slå en flaska champagne i bålen, blir drycken än bättre.

En annan bål. ½ kg. socker kokas i en liter vatten, skummas och slås upp. Sedan lagen kallnat, blandas däri efter smak 4 buteljer rödt vin och 1—2 skedar pomeransessens jämte litet champagne eller mosel och en flaska seltervatten, om man så vill.

Norsk bål. 25 ctl. vatten kokas med 250 gr. melis eller ljus farin, 25 ctl. konjak och litet kanel. Däri hälles en flaska rödt vin, som ej får kallna, utan grytan aflyftes just när den skall koka. Serveras varm. Hjördis.

N:r 13. Strö våta, urkokta teblad öfver hela mattan, sopa sedan så att bladen öfverföras på hvarje del af mattan, och densamma skall bli förvånansvärdt klar och ren. Gunvor.

N:r 14. Enda sättet att få en bestämd summa att räcka till i dessa bistra tider är att resolut dra in på allt i högsta grad. Åt billigare mat, ändra edra kläder, i st. för att köpa nya, elda praktiskt, med halfskjutna spjäll, haf klen upplysning m. m. A.

— Ja, det är inte lätt att hushålla i dessa tider med små resurser. Med 225 kr. pr månad räcker det nog nätt och jämt om man beräknar till ved och ljus 200 kr., skatter 100 kr., tvätt 40 kr., skolafgifter 100 kr., hushållet 1,600 kr. Återstår då 660 kr. till kläder och medicin, läkare m. m. Så mycket som möjligt måste göras i hemmet, all sömnad för barnen och eder själf. Bröd bör bakas i hemmet, inga charkuterivaror, korf och dylikt köpas i butiker. I st. för smör till bordet användes margarin. Gröt till frukostarna. Å propos gröt, må framhållas att mannagryn (svenska utmärkta sådana tillverkas. af Kvarn-A.-B. J. G. S. i Norrköping) äro mycket billigare än hafregryn f. n. och de kunna kokas äfven i vatten, om mjölk ej kan bestås. I regel är det billigare att ha en varm rätt till frukost än s. k. smörgåsmat. Låt också den färska sillen eller strömmingen komma till sin rätt, ty den är både billig och närande och kan anrättas på många sätt. Det dyrare téet ersättes med s. k. smulté, som kan köpas för 3 kr. pr kg. Praktisk.

N:r 15. Slå ur hågen funderingarna på att »gå in vid teatern», det är mitt välmenande råd, för så vidt ej alldeles särskildt utpräglade anlag förefinnas. Ni befinner er måhända i den ålder, då så godt som hvarje ung flicka tror sig häri ha funnit sin lifsuppgift. Betänk hur många, många, hvilka knappt nå ens till medelmåttan af scenisk begåfning, hvilka framlefva sin tillvaro vid hufvudstads- och landsortsscenerna, och tro ej att de känna sig lyckliga eller ens tillfreds med densamma. Tvärtom anse kanske många detta sitt lif förfeladt, ehuru de ej äga nog mod och energi att söka sig in på en annan väg. Skulle ni verkligen vara i besittning af »gnistan» och stå fast vid edert beslut, vill jag nämna att Kungl. Dramatiska teaterns elevskola ger fri undervisning. Skriftl. ansökan aflämnas personligen omkr. 20 augusti och skall åtföljas af präst-, läkare- och skolbetyg samt uppgift å 3 instuderade dramatiska scener för pröfnings anställande. Minst 70 à 75 kr. pr månad må beräknas till inackordering. Privata skolor finnas — dock ej afgiftsfria — t. ex. Fröken Elin Svenssons teaterskola; Fru Elisabeth Hjortberg, Artillerigat. 33, 4 tr.; Frkn Hilma Henningsson, Grefthuregat. 38. Likaså undervisas i plastik m. m. både i Rich. Anderssons och Sigrid Carlheim-Gyllenskiölds musikinstitut. Vid landsortssällskapen förekomma inga afgifter, snarare någon aflöning i form af tjänstgöringspenningar, tills fast engagement vinnes. Knut Lindroths och Selanders sällskap torde få räknas till de mest ansedda. Praktisk.

N:r 16. Recept å prinskorf: 700 gr. finmalet oxkött, 700 gr. finmalet fläskkött, 700 gr. späck (skuret i fina tärningar), 700 gr. kokt, kallnad potatis (finmalen), 1 lit. mjölk (kokt, kall), 3 tsk. salt, 1 msk. kryddpeppar, 1 msk. hvitpeppar (finstött). Denna färs arbetas cirka 3 kvart. Stoppas sedan i väl rengjorda krokfjälster till små korfvar. Antingen kan man röka dem eller gnida in dem med salt, socker och salpeter och nedlägga dem i saltlake. Gunvor.

N:r 17. Lasaretten annonsera alltid sina lediga platser och ofta i Idun. Sök där! Fru Maj.

N:r 18. Se här ett enkelt sätt att anordna ångbad för ben eller arm. En kittel kokande hett vatten placeras på golf eller bord efter behag. På den lägges en efter kittelns storlek förfärdigad och afpassad spjälställning, som benet eller armen skall hvila på. Obs! Ställningen bör skjuta något utanför kittelns kanter. Så har man förut förfärdigat en liten kur, med hål vid framsidan, lagom stort för att benet däri skall få plats, samt klädt den med något tätt tyg. På ställningen lägges benet, kuren påsättes, filtar påläggas, och man ser noga efter att ingen ånga slipper ut. Vill man ha längre ångbad, så blir det att ha en ny kittel kokande vatten i ordning och hastigt göra öfverflyttningen. Fru Maj.

— För bruk i hemmen tillverkas och försäljas från Hegnander & C:i, Dronningens gade 13, Kristiania, det s. k. Quaker-Cabinettet, mycket bekvämt och bra. Kan vikas ihop och ställas undan. — Har ni försökt en kur med radioaktivt vatten? Begär prospekt från A.-B. Radioaktiva vatten, Drottninggatan 40, Sthlm. Praktisk.

N:r 19. Vid visit behåller man alltid handskarna på, såvida det ej kommer någon traktering fram, som gör att man behöfver sina händer fria. — Är jag ute på långpromenad och har klädt mig därefter med tumvantar eller d:o handskar, så drar jag naturligtvis af den högra, om jag behöfver ta någon i hand, det må vara dam eller herre. Hälsar jag på en dam, som kanske af denna anledning dragit af sin handske, så behåller jag icke gärna min egen på, äfven om den är felfri och elegant, utan en liten ursäkt. Då jag hälsar på en herre, tar jag aldrig af min handske utom i det nyss omtalade fallet. Detta, som så mycket annat liknande, anser jag vara en taktfråga och svårt att skrifva regler för. Fru Maj.

N:r 20. Beträffande frågan om äktenskapsförord, så är detta ett aftal kontrahenterna emellan, d. v. s. mellan fästmön (om hon är myndig, eller hennes giftoman) och fästmannen. Handlingen skall sålunda underskrifvas af begge parterna och dessutom af tvenne personer bevittnas. Praktisk.

DÖD.

Sofia Gumælius

Född 8/12 1840. Död 22/1 1915.

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,

utfärdar **resekreditiv,** betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer **telegrafremissor** till in- och utlandet.

Fondafdelning. Notariatafdelning. Kassafack.

CHESEBROUGHS
Vaseline
Inregistr. Varumärke

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen.

Profask à 10 öre erhålles öfverallt.

Det är fullkomligt utan smak.

Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikantens namn **Chesebrough Mfg. Consd. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i **London,** 42 Holborn Viaduct

Var försiktig med efterapningar. De skada i stället för att hjälpa dig.

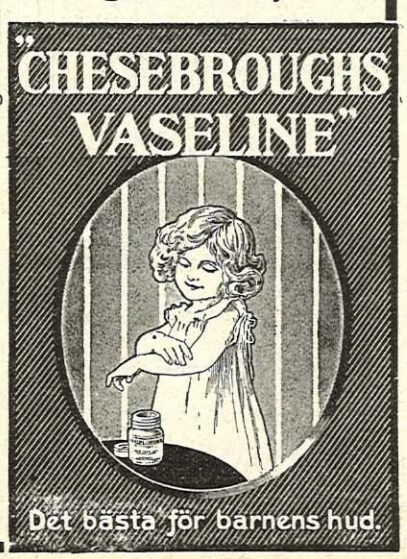

Utmärkta organ

för annonsering i landsorten äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Nyheter.
Avesta: Avesta-Posten.
Borlänge: Borlänge Tidning.
Borås: Borås Dagblad.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.
Halmstad: Hallandsposten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.
Helsingborg: Öresundsposten.
Hernösand: Hernösands-Posten.
Hörby: Mellersta Skåne.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.
Kristinehamn: Ansgariiposten.
Landskrona: Korrespondenten Landskrona Tidning.
Linköping: Östgöten.
Luleå: Norrbottenskuriren.
Mora: Mora Tidning.
Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
Söderhamn: Söderhamns-Kuriren.
Söderköping: Söderköpings-Posten.
Södertelje: Södertelje Tidning.
Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Visby: Gotlandsposten.
Örebro: Nerikes-Tidningen.
Östersund: Jämtlands Tidning.

Enastående vinstmöjligheter

i

LILLSJÖNÄS' BARNKOLONIS **LOTTERI**

80,000 stycken lotter à 2 kronor = 160,000 kronor.
Vinsternas sammanlagda värde = 175,000 kronor
10,000 vinster (= hvar 8:de lott vinner). Ingen vinst understiger i värde 4 kronor, endast ett mindretal understiger 10 kronor.

Dragning före utgången af april 1915.

Bland vinsterna märkas: **Fullständig bosättning** till 4 rum, kök och jungfrukammare Kr. 9,000. **Juvelskrin** af snidadt elfenben med smycken Kr. 5,000. **"Standaret",** oljemålning af Professor G. Cederström Kr. 4,000 **Motorbåt** Kr. 3,000. **Autopianino** Kr. 2,300. **Bibliotek** med bokhyllor Kr. 2,000 o. s. v. Se vinstlistan, som medföljer hvarje rekvirerad lott.

Insänd rekvisition märkt **X 1** pr bref eller brefkort **(ej** förskottslikvid) under adress: **Lillsjönäs' barnkolonis lotteri, Artillerigatan 60, Stockholm.** I den ordning rekv. inkomma sändas lotterna mot postförskott för lottpriset à 2 kr. st. jämte kostnad för porto och dragningslista. Angif tydlig adress.

Bengt Oxenstierna.
Lotteriets föreståndare.

Annonsera i Idun!

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.
»G. S.» Annonsera i Idun!

FLYGLAR, PIANINON
och ORGLAR,

i konstruktion och kvalité oöfverträffade — högsta utmärkelser å senare årens världsutställningar. Nya, egna stilar. Begär priskurant från

Kungl. Hofleverantör

A.-B. ÖSTLIND & ALMQUIST

ARVIKA.

Stockholm, Göteborg,
Drottninggat. 23. Kungsgatan 15.

Förest. i Stockholm: Musikdirektör Carl Bohlin.

Turkiska badet,

i Malmtorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

Kvinnliga platssökande
och
lediga platser

såväl inom hemmen som öfverallt där kvinnlig arbetskraft kommer till användning kungöras fördelaktigast genom annons i Idun, landets äldsta och största kvinnotidning, som läses i alla bildade svenska hem från Ystad till Haparanda. Annonser mottagas af de flesta annonsbyråar i riket eller insändas direkt till

Iduns Annonskontor,
Stockholm.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast *afskrifter* när ni svarar på annons om ledig plats.

VÄL REKOM. BARNSKÖTERSKOR erhålla platser genom Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsgatan 107. Exp.-tid 9—4; lördag. o. helgdagsaft. 9—2. Riks. och allm. telef. 4047.

UNG EXAMINERAD MASSÖS erhåller arbete i barnlös tjänstemannafamilj mot fritt vivre och fria resor. Svar (med foto, som återsändes) under adr. »Nytta och nöje», Nynäshamn p. r.

ENSAMJUNGFRU, ordentl. o. fullt kunnig i matl. önskas snarast af tjänstemannafamilj (3 pers.), boende i egen lättskött villa nära station, utanför Gäfle. Alla golf oljade. Centraluppvärmning. Eget rum. Lång sommarledighet. Svar till »J. W—z», Hagaström p. r.

I GODT HEM i stad i Södermanland — två pers. hushåll — får bättre, hushållsvan flicka, kunnig i matlagn. o. s. v., plats. Medlem af fam. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Stockholm.

NORRA INACK.-BYRÅN, Drottninggg. 68, Sthlm. Ansk. goda platser åt Lärarinnor, Värd., Sällskaps-, Hushålls- och Barnfröknar.

PLATS FINNES i liten tjm. familj på landet för en enkel flicka med någ. prakt. erfar. i matl. och linnes., hvilken är villig att tills. med en kamrat utan hjälp af jungf. sköta hemmet. Lön 15 kr. pr mån. Svar jämte bet. till »Box 28», Svenljunga.

UNDERVISNINGSVAN GUVERNANT med godt sätt önskas snarast för två barn, 8 och 6 år, sökande bör kunna tala tyska och vara villig deltaga i lattare hushållsgöromål. Svar med bet., ref., lonevillkor och foto. till »Läkarefamilj», Dals-Rostock.

ENSAMJUNGFRU välrekommenderad, kunnig i enklare och finare matlagning pålitlig och ordentlig erhåller god plats i 3 pers. hushåll. Fru Granholm, Handtverkaregatan 15, 5 tr. Sthlm. Skriftl. hänv. före 1 febr.

EN PÅLITLIG, frisk och gladlynt flicka, som genomgått 8 kl. lärov., är kunnig i sömnad och som med intresse vill åtaga sig vården af fem friska, glada barn får plats. Hjälp finnes. Läsning med två gossar i ålder 10—12. Husmodern upptagen af affär. Svar med lonepret. och foto till »Norriand», Iduns exp.

ENKEL, ANSPRÅKSLÖS flicka, som är villig vara husmodern behjälplig med inom hemmet förekommande göromål samt vid skötseln af 3 barn (7, 5 och 2 år) kunnig i enklare sömnad, erhåller plats, helst genast. Jungfru finnes. Svar med uppgift om lönepr. etc. till »Pålitlig och Barnkär», Borås p. r.

BÄTTRE, ANSPRÅKSLÖS, ordentlig, barnkär flicka, ej för ung, stark o. frisk samt kunnig i sömnad, får plats den 9:e febr. att sköta 2 flickor 8 o. 2 år samt dessutom hafva städningen om hand med hjälp till gröfre sysslor. Bättre flicka för köket finnes. Den som skött barn förut har företräde. Svar åtföljt af betyg, foto samt lönepret. torde sändas till »Disponentfamilj», Göta Station.

LÄRARINNA, fullt kompetent att läsa 3:e förberedande med en 7-årig gosse samt 1:a klassens kurs med en 9-årig flicka, äfven kunnig i musik och handarbete, erhåller genast plats om betygsafskrifter och lönepret. insändas till »B.», Iduns exp., Sthlm.

HUSLIG, bildad, yngre flicka af bättre familj och sympatiskt yttre, sökes att bestyra hushållet för bildad, oberoende affärsman, ensam person. Upplysningar och foto till »Våren el. Hösten», Malmö p. r.

BÄTTRE, ENKEL FLICKA, pålitlig och ordningsvan, kunnig i matlagning samt husliga sysslor och som vill åtaga sig en jungfrus göromål, med hjälp en gång i veckan, får plats i liten familj. Eget rum. Goda vitsord fordras. Svar insändas under adr. »Familjemedlem I. L.», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE, ANSPRÅKSLÖS, barnvänlig och frisk flicka erhåller plats å landet invid större stad nu genast för att läsa med två mindre gossar samt biträda husmodern vid hemmets skötsel. Jungfrur finnas. Svar till »Medlem af familjen», Iduns exp., f. v. b.

HUSHÅLLSFRÖKEN, anspråkslös, enkel, stadgad, kun. i matlagn., till 3 pers. hush. Hjälp med grofsysslor. Sv. t. »Hemkär, barnkär», Iduns exp.

FÖR EN EX. SJUKSKÖTERSKA finnes plats vid Växjö hospital såsom biträdande föreståndarska å kvinnoavdelningen. Lön 650 kr. jämte naturaförmåner (även tjänstebekländnad), successiva ålderstillägg, semester m. m. Kompetenta sökande hänvände sig till Överläkaren vid Växjö hospital.

Befattningen

som öfversköterska och husmoder vid Dalbobergens sanatorium vid Vänersborg för 28 patienter är till ansökan ledig före 8 inst. febr. Lön tills vidare 800 kr. pr år jämte husrum och fritt vivre. Platsen tillträdes snarast möjligt efter tillsättningen, och ansökan jämte kompetenshandlingar, hvaribland äfven önskas präst- och läkarebetyg, insändas till Stadsläkaren D:r H. Jennische, Vänersborg.

STYRELSEN.

Vid Stiftelsen Kjellbergska flickskolan i Göteborg blir en lärarinneplats ledig från höstterminen 1915 med hufvudsaklig undervisningsskyldighet i Engelska och Geografi. Högre komp. och undervisningsvana erforderliga. Skolans lönegrader äro 1,500, 1,800 och 2,100 kr. Särskilda pensionsförmåner. Ansökningshandlingar jämte läkarebetyg insändas till styrelsen före den 20 februari.

Göteborg i januari 1915.
STYRELSEN.

En frisk, bildad, pålitlig Barnfröken kunnig i och van vid barns skötsel, får god plats och godt hem på landet nära stad, för att sköta en två års gosse. Bör äfven vara kunnig i handarbete och sömnad. Ett godt och vänligt sätt, samt de allra bästa rek. erfordras. Svar till »Vänligt bemötande», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

Köksföreståndarinna

vid tuberkulossjukhus i Skåne, c:a 260 pers. hushåll, med platstillträde i slutet af mars, sökes. Sökande böra ha genomgått flerårig fackskolekurs. Lönevillkor: 500 kr. pr. år och fritt vivre. Ansökningar med betyg och rek. medtagas och upplysningar lämnas af husmodern, Orupsanatoriet, Höör.

Plats som vikarier. föreståndarinna för fortsättningsskolan för flickor (den s. k. Hushållsskolan) å Östads Barnhus blifver ledig för tiden 1:sta april—24:de oktober innevarande år. Fordringar: att kunna förestå ett större landtnushåll och undervisa flickor i åldern 15—18 år i allt, som därtill hörer, samt i öfrigt leda flickornas uppfostran. Vidare upplysningar lämnas kompetent sökande under adr.: Östads Barnhus, Mjörnsjö.

Föreståndarinneplatsen vid Gefleborgs läns anstalt för sinneslöa, Bollnäs,
(Höghammars Vårdanstalt)

kungöres härmed till ansökan ledig.

Lön: 800 kr. såsom begynnelselön med 3:ne ålderstillägg à 100 kr. efter 5, 10 och 15 års väl vitsordad tjänstgöring jämte bostad och fritt vivre samt kostnadsfri läkarevård och medicin. Ingen undervisningsskyldighet. Pensionsrätt från staten.

Tillträdestid: 1 juli d. å.

Ansökningshandlingar, betyg från föregående tjänstgöring och öfriga rekommendationer, insändas till undertecknad före den 1 inst. mars.

Valbo prästgård den 21 jan 1915.

OSKAR HEDBERG, kyrkoherde, styrelsens ordf., adr. Hagaström.

Plats finnes för 2 dugliga examinerade **hospitalsköterskor.**
Vidare meddelar:
Svea-Byråns Platsavdelning, Göteborg.
Kungsportsplatsen 1. Rikstelefon 77 90-77 00.

Husmoder!

Husmoderbefattningen vid Länssanatoriet i Sundsvall blir ledig att tillträdas den 1 inst. mars. Lön 600 kr. Allting fritt (bostad 2 rum, värme och belysn.). Sökandens ålder: ej under 30 år. Full kompetens att hafva uppsikt öfver och ordna göromålen inom ett hushåll af 120 personer fordras.

Ansökningar åtföljda af läkarebetyg och öfriga handl. jämte fotografi insändes till Överläkaren före den 15 februari 1915.

Sundsvall den 19 jan. 1915.
STYRELSEN.

En ung dam,

som med tiden ämnar bli en präktig husmoder, måste ha god kunskap i modern kokkonst. Den bästa hjälp och vägledning för detta ändamål erhålles genom IDUNS KOKBOK, som innehåller öfver 1,000 praktiskt pröfvade recept till såväl enklare som finare matlagning. Förf. till denna utmärkta kokbok är Elisabeth Östman, förest. för E. Östmans Husmoderskurs i Stockholm. Kokboken försäljes i alla boklådor till ett pris af kr. 5:50, inbunden i vackert klotband, och kan erhållas portofritt från Iduns exp., Stockholm.

PLATSSÖKANDE

BARNSKÖTERSKOR, som genomgått utbildningskurs i Sällskapet Barnavårds anstalt finnas anmälda å Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsg. 107. Riks och allm. telef. 4047.

EN UNG FLICKA af bättr. fam. på land. önsk. till sommaren komma i prästfam. att mot fritt vivre lära sig en barnfrökens sysslor. Kun. i sömn. och handarb. Svar till »Lilly 21 år», Kristinehamn p. r.

LÄRARINNA, undervisningsvan i skolämnen, språk, musik, söker plats. Goda betyg. Svar: »Framsteg—Tålamod», Iduns exp., Sthlm.

HUSHÅLLSVAN, BÄTTRE FLICKA, kunnig i matlagning, bakning o. s. v., med goda betyg söker plats i godt hem där jungfru finnes. Svar: »Samvetsgrann—Villig», Iduns exp., Sthlm.

UNG FLICKA från godt hem, som innehaft kontorsplats, önskar som familjemedlem komma i glad och trefflig familj på landet för att deltaga i skrifgöromål och lättare sysslor. Läser gärna högt. Någon lön önskas. Svar till »19 år», Iduns exp., Sthlm.

UNG EXAM. SJUKGYMNAST, frisk och stark, önskar plats. Något van vid sjukvård. Praktik i utlandet. Svar till »Gymnast», Gefle p. r.

HUSHÅLLSVAN, BILDAD, sympatisk flicka med utm. betyg, skicklig i matlagn., bakn., sömnad m. m. söker plats. Intress. i sjukvård. Vid. Norra Inack.-Byrån, Drottninggg. 68, Sthlm.

20-ÅRIG, ELEMENTARB. flicka, som genomgått 3 mån. hushållskurs, önskar komma i battre hem dar jungfru finnes för att deltaga i hushållet. Helst uppåt landet. Lon önskas. Svar till »15 febr.», Norrköping p. r.

19-ÅRIG SKÅNSKA från bättre landtbrukarehem, som genomgått folkhogskola, ar husig och musikalisk, önskar plats på gård, att vara fruns hjalp och sallskap. Inga löneanspråk. Svar till »Familjemedlem», Svalof.

EN UNG FLICKA önskar att gå ut med barn och förötrigt deltaga i inomhus förekommande göromål; endast gå till och ifran. Ref. kunna erhallas. Svar till »M. N.», Iduns exp., Sthlm.

MOT FRITT VIVRE önskar bättre flicka komma i god familj för att lara husnall. Svar till »15 febr.», Bjornerod p. r.

RASK OCH VILLIG 16-års flicka önskar plats i aldre, battre hem för att hjalpa till med husliga sysslor. Svar vantas tacksamt till »Rattvis behandling», Sv. Telegrambyråns Ann.-afd., Helsingborg.

I BILDAD, BARNLÖS FAMILJ önskar ung, inteligent flicka med god uppfostran komma i en dotters stalle och bli till verklig nytta och glädje. Svar emotses tacksamt af »Ensam», Iduns exp. f. v. b.

SVENSKTALANDE, UNG TYSKA, kunnig i alla i ett hem förekommande sysslor, önskar plats i familj att ga fru tillhanda. Garna dar barn finnes. Tacks. för svar till »Troende tyska», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg, f. v. b.

UNG FLICKA från godt och anspråkslöst hem söker plats i bättre familj att deltaga i hushålls- och alla i ett hem forekommande göromal. Om möjligt i någon Norrlandsstad. — Svar emotses tacksamt till »20 år», Falun p. r.

BILD. SVENSK DAM, sedan 10 år tillbaka bosatt i Tyskland och fullst. behersk. tyska språket, söker plats, helst i Sthlm, som värdinna eller som sallskapsdam. Ar fullkoml. hemmastadd i ett hushålls skotande samt kunnig i sömnad och handarb. Musik. o. gladlynt. Lön efter öfverensk. Svar till Bertha Schmid, Schillerstr. 26 I, Blankenese bei Hamburg.

19-ÅRIG FLICKA af god familj önskar mot fritt vivre plats omkring den 1 febr. i familj där hon under husmoders ledning kan vara behjälplig med hushålls skotande. Kan, om sa fordras, betala något for sig. Svar till "Greta 19" Iduns exp. f. v. b.

UNG, BÄTTRE FLICKA önskar plats mot fritt vivre. Tacksam för svar till »1 april», Iduns exp. f. v. b.

SOM BARNFRÖKEN eller som hjälpreda i hemmet söker 20-årig, bildad, musikalisk flicka plats. Svar till »Skånska», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTRE FLICKA önskar plats i Göteborg som husmoders sällskap och hjälp. Kunnig i matlagning, finare handarbeten, porslinsmålning, kläd- o. linnesömnad samt något musik. Svar till »Rosa», Iduns exp. f. v. b.

UNG FLICKA, som förut haft musiklärarinneplats i adlig familj och har någon vana i kontorsarbete, önskar plats i fin familj. Vackra betyg. Svar till Löfstedt, Järrestad.

UNG, BILDAD FLICKA, kunnig i sjukvård, barnkär samt road af husliga sysslor, önskar plats. Svar till »19 år», Hjo p. r.

BÄTTRE, anspråkslös, musikalisk flicka önskar 1 mars plats i familj som hjälp och sällskap, helst i prästgård. Svar emotses tacksamt inom 8 dagar till »Familjemedlem 18 år», Salstad p. r.

UNG FLICKA önskar komma i familj (helst på landet) att under präktig husmors ledning lära allt hvad till ett hems skötande hör. Svar med prisuppgift märkt »Energisk 22», HVAR FINNES DEN PERSON, som behöfver en 46 års dam af verkligt god familj, med godt lynne, behagligt sätt, enkel, anspråkslös, ej pretentiös. Fullt hemmastadd i matlagning, att med förmåga och omsorg sköta ett ordentligt hem. Tacksam för svar till »Ensam och Bildad D. F. K.», Iduns exp. f. v. b.

SMÅSKOLLÄRARINNA (undervisningsvan) önskar komma i vänlig familj i Stockholm eller dess omgifning för att deltaga i alla göromål som förekomma, äfven läsning med barn. Endast fritt vivre. Svar till »Familjemedlem :A. B.», Iduns exp., Sthlm.

25-ÅRIG, BÄTTRE FLICKA önskar 1 mars komma i ung famil'j som hjälp och sällskap. Kunnig i linnesömnad och handarbeten. Svar emotses tacksamt inom 8 dagar till »Familjemedlem», Salstad p. r.

Kvinnlig trädgårdselev,

bildad, med betyg från trädgårdsskolor och innehafda platser söker anställning. Svar till »Arbetsam», Iduns exp. f. v. b.

Ung flicka

af god familj önskar plats som sällskap och hjälp åt äldre dam. Villig att deltaga med alla i hemmet förekommande göromål. Kunnig i musik, sömnad och handarbete. Tacksam för svar till »20 år», Svenska Telegrambyråns filial, Jönköping.

Som lektris och sällskap

önskar yngre fru af god familj några timmars daglig sysselsättning hos äldre dam eller herre boende i Sthlm eller dess omgifning. Goda ref. finnas. Svar till »H. B.», Iduns exp.

En god hjälp

för en husmoder, som sätter sin stolthet i att ha ett »godt kök», är den moderna IDUNS KOKBOK, som innehåller öfver 1,000 praktiskt pröfvade recept till såväl finare som enklare matlagning. Förf. till denna utmärkta kokbok är Elisabeth Östman, förest. för E. Östmans Husmoderskurs i Stockholm. Kokboken försäljes i alla boklådor till ett pris af kr. 5:50, inbunden i vackert klotband, och kan erhållas portofritt från Iduns exp., Sthlm.

INACKORDERINGAR.

I BÄTTRE FAMILJ, helst på landet, önskar ung, förlofvad flicka komma för att lära hushåll mot någon liten betalning, om så önskas. Villig hjälpa till med allt hvad som i hemmet förekommer. Svar märkt »Familjemedlem», Iduns exp. f. v. b.

I GODT, VÄNLIGT HEM å vackert landtställe vid skog o. sjö på Smål. högl. finnes tillfälle till inack. för längre eller kortare tid. Rikst., piano, varma rum; moder. pris. Svar till: »Hemtrefnad», Hult, Småland.

PÅ HERRGÅRD i naturskön trakt önskar bildad flicka inackordering för att samtidigt lära hushåll. Svar med pris pr månad till »H. S.», S. Gumaelii Annonsbyrå, Göteborg.

FÖR BARN som lida af talrubbningar finnes, vid »Hemmet för tallidande» i Södertelje — förut beläget i Sthlm —, en plats ledig. Kompetent under visning. God vård och inackordering. Ref.: Doktor Alfhild Tamm, Sthlm samt Fröken A. Köhler, föreståndarinna vid Carlsviks skola för sent utvecklade barn, adr. Södertelje.

ARELIDS PENSIONAT o. HVILOHEM, vid sjön Anten i Västergötland, mottager gäster året om. Billigt, enkelt och hemtrefligt. Adress: Signe o. Ellen Stenberg, Anten. Riks- Anten 2 b

I PRÄSTFAMILJ på landet, helst i Västergötland, önskar 18-årig flicka med realskoleexamen komma för att lära hushåll. Önskar anses som familjemedlem. Svar med prisuppgift torde sändas till »Februari 1915», Hufvudpostkontoret, Göteborg p. r.

Doktorinnan Vilma Erikssons Hvilohem,

beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag. 70 à 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Byta flickor.

En flicka får lära hushållet i trefl. hem i förening med 1:sta kl. hotell vid järnvägsstation, om samt. 14-årig flicka i utbyte får vistas i hennes hem samt erh. undervisn. i musik, språk, några efterbl. vanl. skolämnen o. handarbete. 14-åringen snäll o. välfostrad. Ref. önskas o. lämnas. Äfven bet. hushållselev.er emottagas. Vid. gen. Postfack 11, Wagnhärad.

Vid Länslasarettet i Vänersborg.

börjar ny elevkurs nästa 1 okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af Öfversköterskan därstädes.

TRISHULT Hvilo- och Rekreationshem,

Landsbro. Tel. 3.
850 fot ö. hafvet. Vacker skogstrakt. Rekommenderas för trötta, konvalescenter och nervösa. Begär prospekt.
ANNA FORSBERG, sjuksköterska.

För studerande ungdom

finnes tillf. till god inack. Centralt för flera af våra bästa läroverk. Bästa omvårdnad! Nutida bekvämlighet, fina ref. Moderata pris. Rikst. 104 62 eller skriftl. till »Godt hem», Iduns exp., Stockholm.

Konvalescenthem för barn

beläget 300 fot öfver hafvet i skogrik trakt vid Boråsbanan, mottager klena o. friska barn för rekreation. De som önska deltaga i vårterminens skolundervisning torde snarast låta anmäla sig. Barn mottagas under ferierna. TYRA RINMAN, utex. sjuksköterska. Adr. Önnered, Landvetter.

Furudals Pensionat

Gammal bruksherrgård i Norra Dalarna vid Ore älf.

Enastående lämplig rekreationsort för vintern. Härlig vinternatur. Jakt o. fiske. Turistföreningen lämnar närmare upplysningar. Fru G. Wuttke. f. d. inneh. af Stjernfors Pensionat. Rikstel. Furudal 2 C.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar den 14 sept.
Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm.
Mästersamuelsgatan 70.

Kurs i Massage och Sjukgymnastik

STOCKHOLMS MASSAGE- & GYMNASTIK-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
Begär prospekt.

Orchidéa.

Bästa medel för erhållande af hvit hals och hvita armar. Pris kr. 5:50.
FRANSKA PARFYMMAGASINET;
Hofleverantör,
21 Drottninggatan 21. Sthlm.

ROYAL WINDSOR

Det berömda
hårstärkande vattnet.

Gifver **grått hår** dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne»*. En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.
Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

OATINE,

denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, appfriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Äkta **Oatine-Creme i hvit burk** med **grönt lock:** pris 1.50; 4-dubbelt inneh. 3.—. **Oatine-Snow:** 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Östermalms Sjuk- och Hvilohem,

2 Floragat. 12, 2 tr. (hiss) **Stockholm**
Rikst. 97 52 Allm. tel. 97 55.
Referenser till följande herrar läkare: Alfred Berghel, Harald Ernberg, Arthur Fürstenberg, E. O. Hultgren, Arnold Josefson, Gottfrid Rystedt.
Prospekt sändes på begäran.
För allmänheten serveras 2 tr. upp 1:a kl. bad: Elektriska ljusbad, massagebad, tallbarrsbad, halfbad m. fl.
Föreståndarinna HILMA FREDLUND.
Rikstel. 90 12 Allm. tel. 12 50.

Tandteknikerkurs.

Assistent W. Johnssons kurs börjar åter den 1 febr. Anmälningar snarast Malmskillnadsgat. 60, Stockholm.

RATIONELLA HUDMEDEL. Tillf. mot dålig hy, exem, finnar, porm. Intyg af ans. o. trov. pers. 3 kr. sats, frakt 40 öre. Fru Ina Göthe, Falun.

Mot grått hår!

Härmed meddelas ärade kunder att det utmärkta och mycket efterfrågade hårvattnet mot grått hår (dessutom det bästa mot mjäll och håraffall) som i 40 år förts endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, Malmtorgsgat. 5, hädanefter fås under adress Firma Fanny Gelin, Norrviken. Rikst. Norrviken 14. Pris: 5:50 fraktfritt.

Låt Edra flickor få en trädgårdskurs!

Den ger god behållning för hela livet.
Den förädlar sinnet och ger glädje åt hemmen.
Den stärker hälsan på naturligt sätt; är bättre än medicin och badorter.
Den kan förbereda för yrkesutbildning med goda framtidsutsikter.
Den kan anordnas mycket billigt.
Friplatser kunna beredas.
Fruktanvändningsundervisning, konservering. Bästa undervisning.
Rekvirera prospekt i god tid från
ÖNNESTADS Folkhögskolas och Lantmannaskolas Trädgårdskurser,
adress *Önnestad*

Alltid veckans bästa nyheter!

H.G. SÖDERBERGS IMPORT A.B.

1MA ANTRACIT, HUSHÅLLSKOL & KOKS
Riks- och Stockholmstelefon: Namnanrop. · Begär endast "Söderbergs Kolimport."

Elisabeth Östmans Husmoderskurs

anordnar följande **Vegetariska kurser:**

Vegetariska förmiddagskursen, med arbete tre förmiddagar i veckan fr. kl. 10—3, börjar Måndagen den 1 Februari kl. 10 f. m.

Vegetariska kursen för fruar, som omfattar 10 veckor med arbete hvarje Onsdags förmiddag fr. 1/2 10 f. m.—1/2 4 e. m., börjar Onsdagen den 3 Februari kl. 10 f. m.

Vegetariska aftonkursen börjar Lördagen den 6 Februari kl. 5 e. m.

Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm, **Klarabergsgatan 40, 5 tr.** hiss.
Riks tel. 20 35 Sthlmstel. 93 02.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.

Kursen för fruar, som omfattar 10 veckor med arbete hvarje torsdag f. m. från kl. 9 eller half 10 f. m. till kl. half 4 e. m, börjar den 11 febr. kl. half 10 f. m.

Prospekt och närmare upplysningar på begäran
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,
Stockholm — **Klarabergsgatan 40,** 5 tr., hiss.
Riks tel. 20 35. Sthlmstel. 93 02.

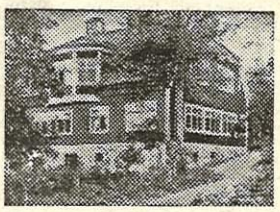

BENNINGE HEMSKOLA

Rikstel. **Adr.: *Strengnäs.*** Allm. tel.
Vårtermin 11 Jan.—24 April.

Husmodersskola på ***landet.*** Undervisning i matlagning, slakt, bakn. inkokn. m. m. Tvätt, väfning, linne- o. klädsöm m. m. Kurser i sjukvård, hälsolära o. kulturhistoria. Skolan är härligt belägen, hemtreflig o. anspråslös. Grundad 1908. 11:te husmoderskursen pågår.
Ändamål: att lära svenska flickor reda sig själfva och ***blifva*** till ***verklig nytta*** för sina medmänniskor. Prospekt enl. adr. som ofvan

---

Torshälls kvinnliga trädgårdsskola, Leksand.

8:de kursen för ord. elever 1 apr.—31 okt. Prospekt och refer. på begäran.
Lillie Landgren. ***Märta Philip.***

Göteborgs Nya Husmodersskola,

S. Allégatan 2 A. Rikst. 106 24.

HUSMODERSKURSEN börjar den 28 januari. Grundlig och praktisk undervisn. i enkl. o. fin. matlagn., bakn., konserv., dukn., serv. m. m. rengöring (obs.! största delen av rengöringsarbetet överlämnas efter de första veckorna åt tjänarinnor); linnesöm utan träckl. (varje elev disp. en symaskin): hushållsbokf. o. -beräkn.; hälso- o. sjukvårdslära; barnavård, prakt. o. teoret. (valfr.) **Kortare kurser** i matlagn. o. linnesömnad f. m. eller e. m.
Prospekt o. upplysningar på begäran.

Elvira Friberg,
t. d. lärarinna vid Fackskolan för Husl. Ekonomi, Upsala.

Hildegard Friberg,
Utexaminerad lärarinna i huslig ekonomi.

Ljungby Husmodersskola (Småland).

Elevplatser finnas lediga från 15 februari. Kursen billig och lärorik. Goda referenser från föregående elever. Naturskönt belägen. Undervisning i finare o. enkl. matl. m. m. Linnesöm, diverse handarbeten. Begär prospekt med bifogadt porto. Adress fröken A. Bæckström, **Ljungby.** (Kronobergs län).

E. Hults Kvinnliga Utbildningsskola och Flickpension i Stockholm (f. d. Villa Hult)

kommer att på fleras önskan gifva en **3 månaders kurs,** med början den **1:a mars,** hvartill anmälningar nu mottagas. I Husmoderskursen ingå äfven fullständiga kurser i **Kläd-** och **Linnesömnad, Handarbeten, Konstslöjd** och **Målning.** Elev kan äfven vinna inträde utan att deltaga i husmoderskursen. **Klädsömnad, Linnesömnad, Konstslöjd** och **Målning** undervisas uti äfven som valfria ämnen, likaså **Sång, Musik** och **Språk.** Prospekt med hänvisning till muntliga referenser sändes, adr. **Artillerigatan 6, 2 tr.,** (invid Strandvägen), **Stockholm.** Rikstel. 118 86, Allm. 289 40. **OBS.! Den enda skola i Stockholm där eleverna bo inom skolan och samtidigt ha ett godt hem.**

Önnestads Folkhögskola

(nära Kristianstad).

Kvinnliga kurserna som börja 19 april och fortgå 3 à 4 månader, omfatta:
1. ***Folkhögskolekurs*** med allmänbildande ämnen, väfnad, slöjd och gymnastik m. m.
2. ***Öfre afdelning*** *med utvidgad folkhögskoleundervisning, landthushållningsämnen, skolköksarbeten och trädgårdsskötsel.*
3. ***Trädgårdskurs*** för hemmen och vidare utbildning.

Skolan är en af Sveriges mest besökta och välrustade utbildningsanstalter för vuxen ungdom. Genom rikliga statsanslag m. fl. är den *prisbillig* och *i alla afseende välrustad* samt erbjuder *frielevplatser* och *stipendier* åt mindre bemedlade och obemedlade. Skolan besökes af ungdom från alla samhällsklasser. Utförligt *illustreradt prosp.* bör rekvireras genom skolans föreståndare, rektor *Yngve Melander,* Önnestad

---

Joh. Lundström & C:o A.-B.

KUNGL. HOFLEVERANTÖR.

Prima Antracit

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

Begär vid telefonering å Riks och Allm. ***endast "Lundströms".***

Efter nu avslutad inventering börjar från och med torsdagen den 28 januari
i vår försäljningslokal
18 REGERINGSGATAN 18

vår
STORA INVENTERINGS-
REALISATION
av
BARNKLÄDER
&
BACKFISCHKLÄDER

varvid vi **bortslumpa** alla rester av mindre kuranta samt ofraicha varor med rabatt från **40—80** % å de ursprungliga priserna.

Övriga kuranta och fullt moderna varor såväl vinter- som sommarartiklar utförsälja vi med **10, 20, 25-30** % **rabatt** å våra vanliga priser.

I vår avdelning för
Backfisch-konfektion
realiseras med **25-50** % rab.
följande artiklar: **Kappor, Promenaddräkter, Klädningar, Blusar av ylle och bom., Lösa Kjolar, Filthattar och övriga Huvudbonader.**

OBS.! **I vår nyöppnade avdelning för**
Barnskodon
realisera vi enstaka par kängor och lågskor av Boxkalf & Chevreaux varaf full sortering ej finnes
med **20-50** % rabatt
å vanliga priser.
OBS.!

AKTIEBOLAGET
M. BENDIX

OBS.! Realisation pågår endast i vår försäljningslokal
18 Regeringsgatan fr. **9** f. m.—**6** e. m.

Order till landsorten expedieras endast mot efterkrav.

Rektor Laurells Skolhem.

Elementarskola på landet. Samvetsgrann underv. Friskt läge v. skog o. sjö. Rek. särsk. f. vekare individer. Adr. Vike, Kristinehamn.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1915.